

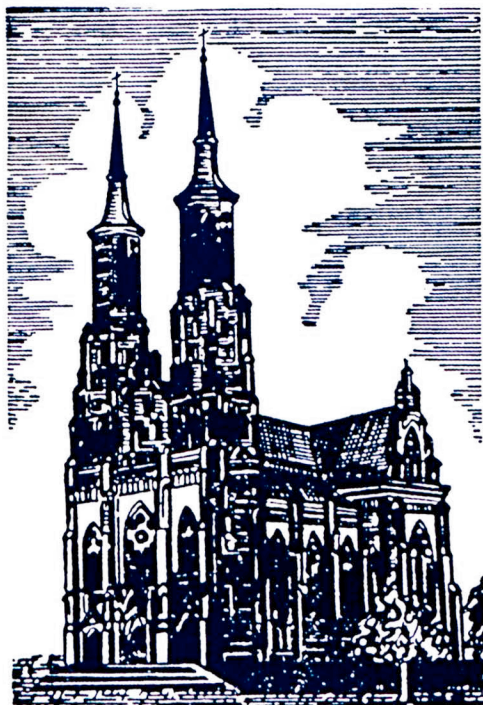
WIADOMOŚCI DIECEZJALNE SIEDLECKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok LXXXII

Luty 2013

Nr 2

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI

KURIA DIECEZJALNA - 08-100 SIEDLCE - PIŁSUDSKIEGO 62
TEL. 25 644-21-95; FAX 25 644-87-44

WYDAWNICTWO DIECEZJI SIEDLECKIEJ "UNITAS"
08-110 SIEDLCE - SZKOLNA 22

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE SIEDLECKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok LXXXII

Luty 2013

Nr 2

STOLICA APOSTOLSKA

ORĘDZIE OJCA ŚWIĘTEGO BENEDYKTA XVI
NA WIELKI POST 2013 R.

WIARA W MIŁOŚĆ POBUDZA DO MIŁOŚCI

„Myśmy poznali i uwierzyli miłości, jaką Bóg ma ku nam” (1J 4, 16)

Drodzy Bracia i Siostry!

Obchody Wielkiego Postu w kontekście Roku Wiary stanowią dla nas cenną sposobność do medytowania nad relacją między wiarą a miłością – między wiarą w Boga, w Boga Jezusa Chrystusa, i miłością, która jest owocem działania Ducha Świętego i prowadzi nas drogą poświęcenia się Bogu i innym ludziom.

1. Wiara jako odpowiedź na miłość Boga

Już w mojej pierwszej encyklice przedstawiłem parę elementów, pozwalających dostrzec ścisły związek między tymi dwiema cnotami teologicznymi – wiarą i miłością. Wychodząc od fundamentalnego stwierdzenia apostoła Jana: „Myśmy poznali i uwierzyli miłości, jaką Bóg ma ku nam!” (1 J 4, 16), przypomniałem, że „u początku bycia chrześcijaninem nie ma decyzji etycznej czy jakiejś wielkiej idei, jest natomiast spotkanie z wydarzeniem, z Osobą, która nadaje życiu nową perspektywę, a tym samym decydujące ukierunkowanie. (...) Ponieważ Bóg pierwszy nas umiłował (por. 1J 4, 10),

miłość nie jest już tylko 'przykazaniem', ale odpowiedzią na dar miłości, z jaką Bóg do nas przychodzi" (*Deus caritas est*, 1). Wiara stanowi owo osobiste przyłgnięcie – obejmujące wszystkie nasze władze – do objawienia bezinteresownej i „zarliwej” miłości, jaką Bóg żywi do nas, a która w pełni objawia się w Jezusie Chrystusie. Spotkanie z Bogiem-Miłością, który odwołuje się nie tylko do serca, ale także do umysłu: „Poznanie Boga żyjącego jest drogą wiodącą do miłości, a 'zgoda' naszej woli na Jego wolę łączy rozum, wolę i uczucie w ogarniający wszystko akt miłości. Jest to jednak proces, który pozostaje w ciągłym rozwoju; miłość nigdy nie jest 'skończona' i spełniona” (tamże, 17). Dlatego wszyscy chrześcijanie, a w szczególności „osoby prowadzące działalność charytatywną”, potrzebują wiary, takiego „spotkania z Bogiem w Chrystusie, które by budziło w nich miłość i otwierało ich serca na drugiego, tak aby miłość bliźniego nie była już dla nich przykazaniem nałożonym niejako z zewnątrz, ale konsekwencją wynikającą z ich wiary, która działa przez miłość” (tamże, 31 a). Chrześcijanin to osoba zdobyta przez miłość Chrystusa, dlatego też przynaglany przez tę miłość – „*caritas Christi urget nos*” (2 Kor 5, 14) – jest otwarty w głęboki i konkretny sposób na miłość bliźniego (por. tamże, 33). Taka postawa rodzi się przede wszystkim ze świadomości, że jesteśmy kochani przez Pana, że nam przebacza, a nawet służy Pan, który pochyla się, aby umyć nogi apostołom, i ofiarowuje samego siebie na krzyżu, aby przyciągnąć ludzkość do miłości Bożej.

„Wiara ukazuje nam Boga, który dał swojego Syna za nas, i tym samym budzi w nas zwycięską pewność, że to prawda: Bóg jest miłością! (...) Wiara, która jest świadoma miłości Boga, objawionej w przebitym na krzyżu Sercu Jezusa, ze swej strony pobudza do miłości. Jest ona światłem – w gruncie rzeczy jedynym – które wciąż na nowo rozprasza mroki ciemnego świata i daje nam odwagę do życia i działania” (tamże, 39). To wszystko pozwala nam zrozumieć, że zasadniczą postawą wyróżniającą chrześcijan jest właśnie „miłość oparta na wierze i przez nią kształtowana” (por. tamże, 7).

2. Miłość jako życie w wierze

Całe życie chrześcijańskie jest odpowiadaniem na miłość Boga. Pierwszą odpowiedzią jest właśnie wiara jako przyjęcie, pełne zdumienia i wdzięczności, niesłuchanej inicjatywy Bożej, która nas poprzedza i przynagla. I

„tak” wiary wyznacza początek świetlanej historii przyjaźni z Panem, która wypełnia całe nasze życie i nadaje mu sens. Bóg jednak nie zadowala się tym, że przyjmujemy Jego darmową miłość. Nie ogranicza się do miłowania nas, ale chce nas przyciągnąć do siebie, przemienić w sposób tak głęboki, abyśmy mówili za św. Pawłem: „teraz (...) już nie ja żyję, lecz żyje we mnie Chrystus” (Ga 2, 20).

Kiedy pozostawiamy miejsce dla miłości Boga, zostajemy do Niego upodobnieni, stajemy się uczestnikami Jego miłości. Otwarcie się na Jego miłość oznacza, że pozwalamy, aby On w nas żył i nas prowadził do kochania razem z Nim, w Nim i tak jak On; tylko wówczas nasza wiara staje się prawdziwie wiarą, która „działa przez miłość” (Ga 5, 6), a On trwa w nas (por. 1 J 4, 12). Wiara to poznanie prawdy i przyłgnięcie do niej (por. 1 Tm 2, 4); miłość to „poruszanie się” w prawdzie (por. Ef 4, 15). Przez wiarę nawiązuje się przyjaźń z Panem; przez miłość żyje się tą przyjaźnią i ją pielęgnuje (por. J 15, 14 n). Wiara skłania nas do przyjęcia przykazania Pana i Nauczyciela; miłość daje nam błogosławieństwo wprowadzania go w czyn (por. J 13, 13-17). W wierze zostajemy zrodzeni jako dzieci Boże (por. J 1, 12 n.); miłość sprawia, że w konkretny sposób trwamy w tym synostwie Bożym, przynosząc owoc Ducha Świętego (por. Ga 5, 22). Wiara pozwala nam rozpoznać dary, które dobry i wielkoduszny Bóg nam powierza; miłość sprawia, że owocują (por. Mt 25, 14-30).

3. Nerozerwalny związek między wiarą a miłością

W świetle tego, co zostało powiedziane, okazuje się jasno, że nie możemy nigdy rozdzielać czy wręcz przeciwstawiać wiary i miłości. Obydwie te cnoty teologiczne są ze sobą ściśle związane, i błędem byłoby upatrywanie między nimi sprzeczności lub „dialektyki”. Z jednej strony bowiem ograniczeniem jest postawa, która kładzie tak silny akcent na pierwszeństwo i decydującą rolę wiary, że nie docenia – i niemal je lekceważy – konkretnych uczynków miłości, sprowadzając ją do ogólnikowego humanitaryzmu. Z drugiej jednak, ograniczeniem jest również utrzymywanie przesadnej wyższości miłości i jej działania, i myślenie, że uczynki zastępują wiarę. Dla zachowania zdrowego życia duchowego trzeba wystrzegać się zarówno fideizmu, jak i moralizującego aktywizmu. Życie chrześcijańskie to nieustanne wchodzenie na górę spotkania z Bogiem, aby później zejść,

niosąc miłość i siłę, które z niego się rodzą, aby służyć naszym braciom i siostram z taką samą miłością jak Bóg. W Piśmie Świętym widzimy, że zapał apostołów do głoszenia Ewangelii, które wzbudza wiarę, jest ściśle związany z miłosierną troską o to, by służyć ubogim (por. Dz 6, 1-4). W Kościele kontemplacja i działanie, których jakby symbolem są ewangeliczne postaci sióstr Marii i Marty, muszą współlistnieć i się uzupełniać (por. Łk 10, 38-42). Priorytetem jest zawsze relacja z Bogiem, a prawdziwe ewangeliczne dzielenie się winno być zakorzenione w wierze (por. katecheza podczas audyencji generalnej z 25 kwietnia 2012 r.). Pojawia się bowiem niekiedy tendencja do ograniczania „miłości bliźniego” do solidarności lub zwykłej pomocy humanitarnej. Trzeba natomiast pamiętać, że największym dziełem miłości jest właśnie ewangelizacja, czyli „posługa Słowa”. Nie ma bardziej dobroczynnego, a zatem bardziej miłosiernego działania na rzecz bliźniego niż łamanie chleba Słowa Bożego, dzielenie się z nim Dobrą Nowiną Ewangelii, wprowadzanie go w relację z Bogiem: ewangelizacja jest największą i pełną promocją osoby ludzkiej. Jak pisze sługa Boży Papież Paweł VI w encyklice *Populorum progressio*, właśnie głoszenie Chrystusa jest pierwszym i zasadniczym czynnikiem rozwoju (por. n. 16). To pierwotna prawda o miłości Boga do nas, którą się żyje i głosi, otwiera nasze życie na przyjęcie tej miłości i umożliwia integralny rozwój ludzkości i każdego człowieka (por. enc. *Caritas in veritate*, 8).

W istocie wszystko bierze początek z Miłości i zmierza do Miłości. Darmową miłość Boga poznaliśmy za pośrednictwem przesłania Ewangelii. Jeżeli przyjmujemy ją z wiarą, zyskujemy ten pierwszy i niezbędny kontakt z boskością, który może „rozkochać nas w Miłości”, abyśmy później trwali i wzrastali w tej Miłości, i z radością przekazywali ją innym. Odnośnie do relacji między wiarą a uczynkami miłości, słowa z Listu św. Pawła do Efezjan chyba najlepiej wyrażają ich wzajemne powiązanie: „Łaską bowiem jesteście zbawieni przez wiarę. A to pochodzi nie od was, lecz jest darem Boga: nie z uczynków, aby się nikt nie chlubił. Jesteśmy bowiem Jego dziełem, stworzeni w Chrystusie Jezusie do dobrych czynów, które Bóg (...) przygotował, abyśmy je pełnili” (2, 8-10). Widać z tego, że cała inicjatywa zbawcza pochodzi od Boga, od Jego łaski, od Jego przebaczenia przyjętego w wierze; ale ta inicjatywa bynajmniej nie ogranicza naszej wolności i naszej odpowiedzialności, lecz sprawia, że zyskują autentyczność i ukierunkowanie na dzieła miłosierdzia. Te ostatnie nie są owocem

głównie wysiłku człowieka i powodem do chluby, ale rodzą się z samej wiary, wypływają z łaski, którą Bóg daje w obfitości. Wiara bez uczynków jest jak drzewo bez owoców: te dwie cnoty wynikają z siebie nawzajem. Wielki Post zachęca nas właśnie, poprzez tradycyjne wskazania odnośnie do życia chrześcijańskiego, abyśmy umacniali wiarę przez uważniejsze i dłuższe słuchanie Słowa Bożego oraz udział w sakramentach, a zarazem, byśmy wzrastali w miłości, w miłości do Boga i do bliźniego, także poprzez konkretne zalecenia postu, pokuty i jałmużny.

4. Pierwszeństwo wiary, prymat miłości

Jak każdy dar Boży, wiara i miłość doprowadzają na nowo do działania jednego i tego samego Ducha Świętego (por. 1 Kor 13), tego Ducha, który w nas woła: „*Abba, Ojcze!*” (Ga 4, 6), i który każe nam mówić: „Panem jest Jezus!” (1 Kor 12, 3), i „*Maranatha!*” (1 Kor 16, 22; Ap 22, 20). Wiara, będąca darem i odpowiedzią, pozwala nam poznać prawdę Chrystusa jako Miłości wcielonej i ukrzyżowanej, pełne i doskonałe przyłgnięcie do woli Ojca i nieskończone miłosierdzie Boże w stosunku do bliźniego; wiara zaszczerpie w sercu i w umyśle mocne przekonanie, że właśnie ta Miłość jest jedyną rzeczywistością, która odnosi zwycięstwo nad złem i nad śmiercią. Wiara wzywa nas do patrzenia w przyszłość z cnotą nadziei, w ufny oczekiwaniu, aż zwycięstwo miłości Chrystusa osiągnie swoją pełnię. Miłość bliźniego ze swej strony wprowadza nas w miłość Bożą, objawioną w Chrystusie, sprawia, że w sposób osobisty i egzystencjalny włączamy się w całkowite i bezwarunkowe oddanie się Jezusa Ojcu i braciom. Duch Święty, wlewając w nas miłość, czyni nas uczestnikami oddania samego Jezusa: synowskiego oddania Ojcu i braterskiego każdemu człowiekowi (por. Rz 5, 5). Relacja między tymi dwiema cnotami jest analogiczna do tej, jaka zachodzi między dwoma fundamentalnymi sakramentami Kościoła – chrztem i Eucharystią. Chrzest (*sacramentum fidei*) poprzedza Eucharystię (*sacramentum caritatis*), ale jest na nią, która stanowi pełnię drogi chrześcijańskiej, ukierunkowany. W analogiczny sposób wiara poprzedza miłość, ale okazuje się autentyczna tylko wtedy, gdy miłość jest jej uwieńczeniem. Wszystko bierze początek w pokornym przyjęciu wiary („dowiedzenia się, że jesteśmy kochani przez Boga”), ale punktem dojścia musi być prawda miłości („umiejętność kochania Boga i bliźniego”), która pozostaje na zawsze, jako pełnia wszystkich cnót (por. 1 Kor 13, 13).

Drodzy bracia i siostry, w tym okresie Wielkiego Postu, w którym przygotowujemy się do obchodów wydarzenia krzyża i zmartwychwstania, przez które Miłość Boża odkupiła świat i oświeciła historię, życzę wam wszystkim, abyście przeżywali ten cenny czas, ożywiając wiarę w Jezusa Chrystusa, aby wejść w krąg Jego miłości do Ojca i do każdego brata i siostry, których spotykamy w naszym życiu. Zanoszę w tej intencji modlitwę do Boga, prosząc o błogosławieństwo Pana dla każdego z was i dla każdej wspólnoty!

Benedictus PP XVI

Watykan, dnia 15 października 2012 r.

OŚWIADCZENIE OJCA ŚWIĘTEGO BENEDYKTA XVI O REZYGNACJI Z POSŁUGI BISKUPA RZYMU

Najdrożsi Bracia,

zawezwałem was na ten Konsystorz nie tylko z powodu trzech kanonizacji, ale także, aby zakomunikować wam decyzję o wielkiej wadze dla życia Kościoła. Rozważywszy po wielokroć rzecz w sumieniu przed Bogiem, zyskałem pewność, że z powodu podeszłego wieku moje siły nie są już wystarczające, aby w sposób należyty sprawować posługę Piotrową. Jestem w pełni świadom, że ta posługa, w jej duchowej istocie powinna być spełniana nie tylko przez czyny i słowa, ale w nie mniejszym stopniu także przez cierpienie i modlitwę. Tym niemniej, aby kierować łodzią św. Piotra i głosić Ewangelię w dzisiejszym świecie, podlegającym szybkim przemianom i wzburzanym przez kwestie o wielkim znaczeniu dla życia wiary, niezbędna jest siła zarówno ciała, jak i ducha, która w ostatnich miesiącach osłabła we mnie na tyle, że muszę uznać moją niezdolność do dobrego wykonywania powierzonej mi posługi. Dlatego, w pełni świadom powagi tego aktu, z pełną wolnością, oświadczam, że rezygnuję z posługi Biskupa Rzymu, Następcy Piotra, powierzonej mi przez Kardynałów 19 kwietnia 2005 roku, tak, że od 28 lutego 2013 roku, od godziny 20.00, rzymska stolica, Stolica św. Piotra, będzie zwolniona (sede vacante) i będzie konieczne, aby ci, którzy do tego posiadają kompetencje, zwołali Konklawe dla wyboru nowego Papieża.

Najdrożsi Bracia, dziękuję wam ze szczerego serca za całą miłość i pracę, przez którą nieśliście ze mną ciężar mojej posługi, i proszę o wybaczenie wszelkich moich niedoskonałości. Teraz zawierzamy Kościół święty opiece Najwyższego Pasterza, naszego Pana Jezusa Chrystusa, i błagamy Jego najświętszą Matkę Maryję, aby wspomagała swoją matczyną dobrocią Ojców Kardynałów w wyborze nowego Papieża. Jeśli o mnie chodzi, również w przyszłości będę chciał służyć całym sercem, całym oddanym modlitwie życiem, świętemu Kościołowi Bożemu.

Benedictus PP XVI

Watykan, dnia 10 lutego 2013 r.

EPISKOPAT POLSKI

TELEGRAM PREZYDIUM KEP DO OJCA ŚWIĘTEGO BENEDYKTA XVI

Umiłowany Ojciec Święty!

Przyjmujemy z wiarą i zaufaniem Twoją, Ojciec Święty, decyzję. Rozpознаjemy w niej znak czasu dla współczesnego świata i Kościoła. W tak niełatwych czasach, naznaczonych wieloma sprzecznościami i wyzwaniem, jesteś dla nas i pozostaniesz świadkiem żywej wiary w Jezusa Chrystusa Zmartwychwstałego. Bóg dał Kościołowi i światu w Twojej Osobie człowieka wrażliwego na dobro, piękno i prawdę.

Dziękujemy Ci, Ojciec Święty za Twoją ponad siedmioletnią posługę Świadka Wiary, Następcy św. Piotra i teologa ukazującego głębię Ewangelii. Tobie, Ojciec Święty, wyrażamy wdzięczność zwłaszcza za ogłoszenie błogosławionym Jana Pawła II, za pielgrzymkę do naszej Ojczyzny – jedną z pierwszych, za Twoją miłość do wszystkich Polaków, żyjących w kraju i rozsianych poza jego granicami, a także za trud mówienia do nas po polsku.

Modlimy się w Twojej intencji w całej Polsce, zwłaszcza na Jasnej Górze, by Bóg zachował Cię w zdrowiu i wspierał swą łaską.

Prezydium KEP

Warszawa, dnia 12 lutego 2013 r.

BISKUP SIEDLECKI

DEKRET

Biorąc pod uwagę zasady funkcjonowania Sądu Biskupiego Siedleckiego, w oparciu o kan. 1649 § 1 KPK oraz art. 302 - 308 Instrukcji Dignitas connubii potwierdzam normy dotyczące kosztów procesowych w Sądzie Biskupim.

1. Koszty administracyjne procesu wynoszą 700 zł. Ponosi je strona powodowa w momencie zawiązania sporu. O wysokości opłaty strona powodowa zostaje poinformowana w dekrete wezwania na zawiązanie sporu i przesłuchanie.
2. W przypadku skargi wzajemnej opłaty ponoszą obie strony w wysokości 400 zł.
3. W uzasadnionych przypadkach koszty ponoszone przez strony mogą zostać zredukowane bądź zupełnie zniesione. Podstawą do zwolnienia z opłat w całości lub w części jest pisemna opinia proboszcza miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o zwolnienie lub redukcję opłat. Na prośbę strony opłata może być wnoszona w ratach.
4. Koszty związane ze sporządzeniem opinii psychologicznej (bądź innej) dotyczącej jednej strony procesowej wynoszą 200 zł. Zasadniczo koszty te ponosi strona powodowa. Strona pozwana uiszcza opłatę za opinię wtedy, kiedy wniosła inny tytuł nieważności niż strona powodowa.
5. Z reguły nie zwalnia się, ani nie redukuje opłat za sporządzenie specjalistycznych opinii sądowych. Kiedy strona procesowa na początku procesu sygnalizuje problemy finansowe, sugeruje się jej wystąpienie o redukcję kosztów administracyjnych tak, aby mogła uiścić opłaty za sporządzenie opinii.
6. Za wydanie potwierdzonej kopii wyroku w konkretnej sprawie pobierana jest opłata 100 zł.

Biskup Siedlecki

Ks. Piotr Sawczuk
Kanclerz

L. dz. 1122/2/12
Siedlce, dnia 12 listopada 2012 r.

KOMUNIKAT W SPRAWIE BENEDYKTA XVI I KONKLAWIE

Czcigodni Księża Dziekani, wszyscy Duszpasterze!
Drodzy Diecezjanie!

W związku z ustąpieniem Ojca Świętego Benedykta XVI ze Stolicy Piotrowej proszę, aby w najbliższym czasie, począwszy od niedzieli 3 marca br., objąć modlitwą ustępującego papieża. Dziękujemy Bogu za lata jego oddanej posługi i prosimy o to, by ten jego wymowny gest przyczynił się do pomnożenia dobra w Kościele i świecie.

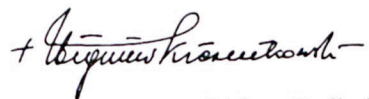
Prosimy też Boga o to, aby podczas zbliżającego się konklawe został wybrany na Stolicę Piotrową człowiek czujący potrzeby Kościoła i otwarty na działanie Ducha Świętego.

Proszę więc, by w parafiach naszej Diecezji zostały odprawione Msze święte w tych intencjach oraz inne nabożeństwa, w szczególności Droga Krzyżowa i Celebracja Słowa – według uznania Duszpasterzy.

Nadto zachęcam wszystkich Diecezjan, aby podejmowali osobistą modlitwę, dzieła pokuty i miłosierdzia, prosząc o światło Ducha Świętego dla Kolegium Kardynalskiego podczas wyboru kolejnego Następcy św. Piotra.

Niech ten czas od Trzeciej Niedzieli Wielkiego Postu do wyboru nowego Papieża będzie okazją do intensywnej modlitwy w intencjach Kościoła.

Wszystkim z serca błogosławię

Biskup Siedlecki

L.dz. 131/13

Siedlce, dnia 26 lutego 2013 r.

ZMIANY WŚRÓD DUCHOWIEŃSTWA

Ks. mgr lic. Jan BABIK z dniem 11 lutego 2013 r. został mianowany kanclerzem Kurii Diecezjalnej Siedleckiej.

Ks. mgr lic. Jan BABIK z dniem 12 lutego 2013 r. mianowany członkiem Rady Kapłańskiej Diecezji Siedleckiej.

Ks. mgr lic. Jan BABIK z dniem 27 lutego 2013 r. mianowany sekretarzem Zarządu Funduszu Emerytalno-Zapomogowego Diecezji Siedleckiej.

Ks. mgr lic. Marek CHOMIUK, dotychczasowy administrator parafii pw. św. Mikołaja w Pruszyńcu, został z dniem 1 marca 2013 r. mianowany proboszczem tej parafii.

Ks. mgr Piotr Karol WITKOWICZ z dniem 28 lutego 2013 r. został zwolniony z urzędu wikariusza parafii pw. św. Józefa w Siedlcach i z dniem 1 marca 2013 r. mianowany prefektem w II Liceum Ogólnokształcącym im. Św. Królowej Jadwigi w Siedlcach oraz skierowany do pracy w diecezjalnym duszpasterstwie młodzieży.

Ks. mgr lic. Piotr WASYLJEW z dniem 28 lutego 2013 r. został zwolniony z urzędu wikariusza parafii pw. św. Mikołaja w Międzyrzeczu Podlaskim i z dniem 1 marca 2013 r. mianowany wikariuszem parafii pw. św. Józefa w Siedlcach.

Ks. dr Marcin Piotr BIDER z dniem 1 marca 2013 r. zlecone prowadzenie wykładów i ćwiczeń z prawa kanonicznego na IV roku studiów w WSD Diecezji Siedleckiej.

Ks. mgr Dariusz Piotr KARBOWIAK z dniem 4 marca 2013 r. został zwolniony z urzędu proboszcza parafii pw. Narodzenia NMP w Hołubli.

Ks. mgr Tomasz PYCKA z dniem 4 marca 2013 r. został zwolniony z urzędu wikariusza parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Parysowie i z dniem 5 marca 2013 r., mianowany proboszczem parafii pw. Narodzenia NMP w Hołubli.

Ks. mgr lic. Adam KARCZ z dniem 4 marca 2013 r. został zwolniony z funkcji kapelana domu zakonnego Sióstr Zgromadzenia Najświętszej Rodziny z Nazaretu w Łukowie przy ul. 11-go Listopada 5 i z dniem 5 marca 2013 r., mianowany wikariuszem parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Parysowie.

KOMUNIKATY KURII

SPRAWOZDANIE Z IV MISTRZOSTW POLSKI W PIŁCE SIATKOWEJ ORAZ III MISTRZOSTW POLSKI W TENISIE STOŁOWYM KATOLICKIEGO STOWARZYSZE- NIA MŁODZIEŻY

W dniach 1-3 luty 2013 r. w Siedlcach odbyły się IV Mistrzostwa Polski w Piłce Siatkowej oraz III Mistrzostwa Polski w Tenisie Stołowym Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży w których wzięło udział ok. 300 uczestników z 12 diecezji z całego kraju. W kategorii piłki siatkowej wzięło udział 9 reprezentacji kobiet i 13 zespołów mężczyzn. W tenisie stołowym rozegrano zawody w pięciu kategoriach z podziałem na płeć i wiek uczestników. Rozgrywki sportowe zostały rozegrane w następujący sposób: w tenisie stołowym rywalizowano w systemie każdy z każdym, aż do wyłonienia zwycięzcy, natomiast w piłce siatkowej kobiety podzielono na 3 grupy, z której zwycięzca walczył o miejsce na podium. W kategorii mężczyzn 13 drużyn rozlosowano na 4 grupy, z których najlepsze zespoły grały między sobą o wejście do finału a przegrane w półfinale o trzecie miejsce.

Rywalizacja sportowa odbywała się na następujących obiektach miasta Siedlce: obiekty sportowe OSiR przy ul. B. Prusa 6, I LO im. B. Prusa przy ul. Floriańskiej 10, II LO im. Królowej Jadwigi przy ul. B. Prusa 12, Zespół Szkół nr 2 przy ul. Partyzantów 2. Uczestnicy zakwaterowani byli w Internatach przy I LO im. B. Prusa przy ul. Floriańskiej 10 oraz przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 przy ul. S. Konarskiego 11.

Całość imprezy ze swojego założenia oparta była na wzajemnych relacjach według wartości chrześcijańskich wynikających z założeń funkcjonowania Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży. Każdego dnia sprawowana była Eucharystia. W sobotę w Kaplicy Duszpasterstwa Akademickiego przy parafii pw. Ducha Świętego, natomiast w niedzielę w Katedrze Siedleckiej, której przewodniczył J. E. ks. bp prof. dr hab. Zbigniew Kiernikowski. Obok codziennego programu rozgrywek, dodatkowo dla uczestników zostały przygotowane atrakcje takie jak: zwiedzanie Muzeum Diecezjalnego, koncert „Śpiewnik Papieski” połączony z wieczorem kulturalnym z aktorami Teatru Es, możliwość obejrzenia meczu I Ligi Siatkówki KPS Jadar

Siedlce – „Czarni” Radom oraz skorzystanie z miejskiej pływalni.

Podczas uroczystego podsumowania mistrzostw obecni byli ks. bp Zbigniew Kiernikowski oraz prezydent Miasta Siedlce Wojciech Kudelski, którzy po skierowaniu krzepiącego słowa wręczyli nagrody zwycięzcom oraz wszystkim uczestnikom imprezy.

Klasyfikacja generalna Mistrzostw prezentowała się następująco:

Tenis stołowy:

Kategoria dziewczyny szkoła średnia

1. Paulina Montewka – diecezja siedlecka
2. Anna Schab - diecezja zamojsko-lubaczowska
3. Magdalena Antosz - diecezja zamojsko-lubaczowska
4. Martyna Greguła – archidiecezja katowicka

Kategoria Open kobiet

1. Agnieszka Świta – diecezja zamojsko-lubaczowska
2. Elżbieta Głowacka - diecezja zamojsko-lubaczowska

Kategoria chłopcy gimnazjum

1. Piotr Cierpień – archidiecezja częstochowska
2. Joachim Tworko - diecezja zamojsko-lubaczowska
3. Robert Broż - diecezja zamojsko-lubaczowska
4. Michał Cierpień – archidiecezja częstochowska

Kategoria chłopcy szkoła średnia

1. Adrian Klecha – archidiecezja częstochowska
2. Wiktor Nieparko – archidiecezja warszawska
3. Wojciech Piechnik - diecezja zamojsko-lubaczowska
4. Jakub Owsianka – diecezja drohiczyńska

Kategoria mężczyźni Open

1. Szymon Litwin - diecezja zamojsko-lubaczowska
2. Maciej Syryło - diecezja zamojsko-lubaczowska
3. Maciej Cierpień - archidiecezja częstochowska
4. Bartosz Niparko – archidiecezja warszawska
5. Bartosz Prudło – archidiecezja katowicka

Kategoria piłka siatkowa kobiet

1. Diecezja siedlecka – parafia w Gończycach
2. Diecezja siedlecka – parafia w Trzebieszowie
3. Diecezja rzeszowska
- 4-6. Diecezja zamojsko-lubaczowska
Diecezja elcka
Diecezja zielonogórsko-gorzowska
- 7-9. Archidiecezja częstochowska
Diecezja drohiczyńska
Archidiecezja katowicka

Kategoria piłka siatkowa mężczyzn

1. Archidiecezja częstochowska
2. Diecezja siedlecka – parafia w Okrzei
3. Diecezja zamojsko-lubaczowska
4. UPKS „Barka” Siedlce
- 5-8. Archidiecezja katowicka
Diecezja poznańska
Diecezja przemyska
UPKS „Barka” Siedlce juniorzy
- 9-13. Diecezja drohiczyńska
Diecezja rzeszowska
Diecezja radomska
Archidiecezja warszawska
Diecezja zielonogórsko-gorzowska

Dodatkowo najlepszymi zawodnikami turnieju zostali:

Najlepiej rozgrywający: Sylwia Płatek – diecezja siedlecka
oraz Sebastian Tchórz – archidiecezja częstochowska.

Najlepiej atakujący: Dorota Stopa – diecezja rzeszowska
oraz Michał Faryna – archidiecezja częstochowska.

Organizatorami mistrzostw były dwa stowarzyszenia diecezji siedleckiej, mianowicie Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży pod przewodnictwem Ilony Trojnar prezesem zarządu diecezjalnego i ks. Adama Pietrusiaka – asystenta diecezjalnego KSM oraz Uczniowsko-Parafialny Klub Sportowy „BARKA” Siedlce na czele z prezesem ks. Sławomirem Byliną. Przy

całości organizacji swoją pomoc zaofiarowali: Kuria Diecezjalna, Urząd Miasta Siedlce, Gmina Siedlce, Agencja Rozwoju Miasta Siedlce, sponsorzy (Zeltech, Apis, Bank Spółdzielczy, PEC, Społem, ELMO), dyrektorzy szkół, sędziowie, wolontariusze z KSM, obsługa techniczna oraz administracja obiektów na których przebywała młodzież.

Patronat honorowy nad imprezą objął Biskup Siedlecki Zbigniew Kiernikowski i Prezydent Miasta Siedlce Wojciech Kudelski. Patronat medialny sprawowały TV Siedlce, Katolickie Radio Podlasie, Regionalny Portal Informacyjny podlasie24.pl., oraz Echo Katolickie.

Ks. dr Sławomir Bylina
Prezes UPKS „Barka” Siedlce

Siedlce, dnia 4 lutego 2013 r.

ZAPROSZENIE NA REKOLEKCJE KWIETNIOWE DO WSD

L.dz. 80/1/2013

Siedlce, dnia 5 lutego 2013 r.

Czcigodni Prezbiterzy!

W dniach od 2 do 5 kwietnia 2013 r. w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Siedleckiej odbędą się rekolekcje kapłańskie. Rekolekcje rozpoczynają się o godz. 20.00.

Na rekolekcje w tym terminie zapraszam następujących Prezbiterów:

1. Ks. Andruszczak Ryszard
2. Ks. Andrzejuk Marek
3. Ks. Antonowicz Adam
4. Ks. Banasiewicz Roman
5. Ks. Bielawski Józef
6. Ks. Bolesta Bogusław
7. Ks. Borkowski Sylwester
8. Ks. Buczyński Krzysztof
9. Ks. Burczaniuk Piotr
10. Ks. Burzec Stanisław
11. Ks. Cholewa Grzegorz
12. Ks. Chomiuk Marek
13. Ks. Ciołek Czesław
14. Ks. Czech Jarosław
15. Ks. Czyrka Krzysztof
16. Ks. Demiańczuk Henryk
17. Ks. Domański Henryk
18. Ks. Domański Zdzisław
19. Ks. Drozd Henryk
20. Ks. Dudka Jan
21. Ks. Dzyr Stanisław
22. Ks. Filipiuk Eugeniusz
23. Ks. Frąc Sylwester
24. Ks. Gałązka Jarosław
25. Ks. Gawałko Wojciech
26. Ks. Głębicki Zygmunt

27. Ks. Głowacki Mieczysław
28. Ks. Gogłoz Jan
29. Ks. Gomółka Jan
30. Ks. Grabowiecki Stanisław
31. Ks. Grochowski Jan
32. Ks. Grochowski Jerzy
33. Ks. Grzelak Jarosław
34. Ks. Grzesiak Jan
35. Ks. Izdebski Waldemar
36. Ks. Jaczewski Andrzej
37. Ks. Jakubowicz Henryk
38. Ks. Jastrzębski Stanisław
39. Ks. Jowik Zdzisław
40. Ks. Józwik Julian
41. Ks. Kalitka Henryk
42. Ks. Kamecki Adam
43. Ks. Kania Andrzej
44. Ks. Kisiel Stanisław
45. Ks. Kostecki Tomasz (senior)
46. Ks. Kot Marek
47. Ks. Krasuski Grzegorz
48. Ks. Krawczyk Bogdan
49. Ks. Krupa Henryk
50. Ks. Krupski Mirosław
51. Ks. Lewczuk Tadeusz
52. Ks. Liszko Maciej
53. Ks. Łubik Mirosław
54. Ks. Małek Stanisław
55. Ks. Michalak Bogusław
56. Ks. Mitura Marian
57. Ks. Momont Kazimierz
58. Ks. Mroczek Jan
59. Ks. Nasiłowski Karol
60. Ks. Niepogodziński Stanisław
61. Ks. Och Henryk
62. Ks. Oleszczuk Michał
63. Ks. Olopiak Sławomir
64. Ks. Onufryjuk Janusz
65. Ks. Orłowski Jan
66. Ks. Owsianka Jacek

67. Ks. Parafiniuk Dariusz
68. Ks. Pawluczuk Romuald
69. Ks. Pepa Eugeniusz
70. Ks. Pietrzak Jerzy
71. Ks. Potapczuk Bogdan
72. Ks. Pycka Tomasz
73. Ks. Pyrka Marian
74. Ks. Rola Eugeniusz
75. Ks. Rogoźnicki Mirosław
76. Ks. Romaniuk Jan
77. Ks. Rozwadowski Michał
78. Ks. Sałaj Janusz
79. Ks. Siedlanowski Andrzej
80. Ks. Stańczuk Michał
81. Ks. Strzałkowski Janusz
82. Ks. Szostakiewicz Jacek
83. Ks. Szymoniuk Andrzej
84. Ks. Szymuś Stanisław
85. Ks. Śliwowski Michał
86. Ks. Tkaczuk Waldemar
87. Ks. Tamasiuk Tadeusz
88. Ks. Tomaszewski Grzegorz
89. Ks. Turemka Adam
90. Ks. Wakuła Tomasz
91. Ks. Wałek Krzysztof
92. Ks. Wiszniewski Roman
93. Ks. Wojtczuk Roman
94. Ks. Zarzycki Emilian
95. Ks. Zieliński Ireneusz

Prezbiterzy, którzy nie zostali wymienieni, a chcą wziąć udział w tej turze rekolekcji mogą to uczynić po wcześniejszym zgłoszeniu w Wydziale Duszpasterskim. Rekolekcje organizowane dla duszpasterstw specjalistycznych nie zwalniają wymienionych księży z uczestnictwa w rekolekcjach w diecezji.

Z błogosławieństwem pasterskim

Biskup Siedlecki

ZAPROSZENIE NA REKOLEKCJE SIERPNIOWE DO WSD

L.dz. 80/2/2013

Siedlce, dnia 5 lutego 2013 r.

Czcigodni Prezbiterzy!

W dniach od 26 do 29 sierpnia 2013 r. w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Siedleckiej odbędą się rekolekcje kapłańskie. Rekolekcje rozpoczynają się o godz. 20.00.

Na rekolekcje w tym terminie zapraszam następujących Prezbiterów:

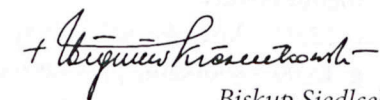
1. Ks. Arseniuk Sławomir
2. Ks. Baran Mariusz
3. Ks. Bazan Wojciech
4. Ks. Bielecki Paweł
5. Ks. Biernacki Robert
6. Ks. Bindziuk Grzegorz
7. Ks. Boreta Andrzej
8. Ks. Borowski Łukasz
9. Ks. Burdach Michał
10. Ks. Całus Adam
11. Ks. Celiński Łukasz
12. Ks. Chodźko Piotr
13. Ks. Cholewa Wojciech
14. Ks. Czajka Dariusz
15. Ks. Czerwiński Mariusz
16. Ks. Czyżak Mariusz
17. Ks. Denisiuk Dariusz
18. Ks. Florowski Paweł
19. Ks. Gomółka Mateusz
20. Ks. Grochowski Tomasz
21. Ks. Grzegorzówka Mariusz
22. Ks. Grzelak Robert
23. Ks. Guz Jacek
24. Ks. Gwardecki Leszek
25. Ks. Harasimiuk Sławomir

26. Ks. Hawryluk Piotr
27. Ks. Iwaniec Łukasz
28. Ks. Jakubiak Karol
29. Ks. Kałaska Łukasz
30. Ks. Karwowski Andrzej
31. Ks. Klebaniuk Franciszek
32. Ks. Kopeć Jarosław
33. Ks. Koprianiuk Tomasz
34. Ks. Kornilak Rafał
35. Ks. Kozak Jakub
36. Ks. Kozioł Bogdan
37. Ks. Kozłowicz Grzegorz
38. Ks. Kruk Piotr
39. Ks. Kulik Łukasz
40. Ks. Litwiniuk Szczepan
41. Ks. Markowski Arkadiusz
42. Ks. Matejuk Zdzisław
43. Ks. Mazurek Janusz
44. Ks. Mikołajczuk Tomasz
45. Ks. Moreń Sławomir
46. Ks. Muszyński Tomasz
47. Ks. Nikoniuk Józef
48. Ks. Ognik Andrzej
49. Ks. Oponowicz Tomasz
50. Ks. Osiński Piotr
51. Ks. Osipacz Radosław
52. Ks. Padysz Paweł
53. Ks. Paszkiewicz Paweł
54. Ks. Petkowicz Artur
55. Ks. Pietrusik Adam
56. Ks. Piętka Piotr
57. Ks. Radczuk Tomasz
58. Ks. Sawczuk Jacek
59. Ks. Sawicki Łukasz
60. Ks. Sierociuk Robert
61. Ks. Skolimowski Łukasz
62. Ks. Skorupski Szczepan
63. Ks. Szucki Radosław
64. Ks. Telaczyński Mariusz
65. Ks. Tomczak Andrzej

66. Ks. Truba Roman
67. Ks. Uściński Krzysztof
68. Ks. Uzdowski Marek
69. Ks. Wałęciuk Leszek
70. Ks. Witkowicz Piotr
71. Ks. Wojciechowski Daniel
72. Ks. Woźniak Adam
73. Ks. Woźniak Piotr
74. Ks. Wysokiński Paweł
75. Ks. Zaniewicz Mariusz

Kapłani, którzy chcą wziąć udział w tej turze rekolekcji, a nie zostali wymienieni, mogą to uczynić po wcześniejszym zgłoszeniu tego zamiaru w Wydziale Duszpasterskim Kurii Diecezjalnej. Rekolekcje organizowane dla duszpasterstw specjalistycznych nie zwalniają wymienionych księży z uczestnictwa w rekolekcjach w diecezji.

Z błogosławieństwem pasterskim

Biskup Siedlceki

WIELKOPOSTNY DZIEŃ SKUPIENIA DLA P.P. ORGANISTÓW I MUZYKÓW KOŚCIELNYCH

Kuria Diecezjalna, Komisja d.s. Muzyki Kościelnej zawiadamia, że dn. 26 lutego 2013 r. (wtorek) w sali konferencyjnej Centrum Duszpastersko-Charytatywnego przy Kurii Siedleckiej odbędzie się Wielkopostny Dzień Skupienia dla P.P. Organistów i muzyków kościelnych naszej Diecezji.

Przewidywany jest następujący program:

- g. 08.30 – rejestracja w recepcji
- g. 9.30 – spotkanie z Księdzem Biskupem, informacje o Diecezjalnym Festiwalu Muzyki Liturgicznej
- g. 10.00 – wykład dr M. Sławeckiego na temat śpiewu gregoriańskiego w liturgii
- g. 11.30 – przygotowanie liturgii, możliwość przystąpienia do Sakramentu Pokuty
- g. 12.00 – Msza św. w katedrze
- g. 13.00 – spotkanie przy herbacie
- g. 14.30 – warsztaty dla dyrygentów dotyczące wykonawstwa chorału gregoriańskiego (podczas warsztatów będą ćwiczone utwory obowiązkowe na I Diecezjalny Festiwal Muzyki Liturgicznej)

Prosimy o przekazanie zaproszenia P.P. Organistkom i Organistom oraz zachęcenia do przyjazdu, aby wszyscy pełniący posługę organisty mogli wziąć udział w spotkaniu.

Koszt dnia skupienia 40 PLN.

Ks. Michał Roman Szulik
Przewodniczący Diecezjalnej Komisji
d.s. Muzyki Kościelnej

Siedlce, dnia 8 lutego 2013 r.

KOMUNIKAT

Kuria Diecezjalna Siedlecka informuje, że święcenia biskupie ks. prałata Piotra SAWCZUKA, biskupa pomocniczego diecezji siedleckiej, odbędą się w kościele katedralnym pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Siedlcach, w sobotę **6 kwietnia 2013 r., o godz. 11.00.**

Szczegółowe informacje zostaną podane w terminie późniejszym.

Z wyrazami szacunku

Ks. Jan Babik
Kanclerz

Siedlce, dnia 22 lutego 2013 r.
L.dz. 119/13

ZAPROSZENIE

Wydział Nauczania Kurii Diecezjalnej Siedleckiej zaprasza na finał diecezjalny tegorocznej edycji Olimpiady Teologii Katolickiej, który zostanie przeprowadzony dnia **28 lutego 2013 roku w auli I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego im. Świętej Rodziny w Siedlcach, ul. Bpa I. Świrskiego 54, godz. 9.30.**

Okolo godz. 11.30 nastąpi zakończenie etapu diecezjalnego XXIII edycji OTK połączone z wręczeniem olimpijczykom okolicznościowych dyplomów i upominków.

Do sprawdzania testów została powołana sześciuosobowa Komisja Diecezjalna, która ogłosi wyniki finału diecezjalnego przesyłając – jak co roku – informację do poszczególnych szkół.

Zwracam się z uprzejmą prośbą o pomoc zakwalifikowanym uczniom w przygotowaniu się do finału diecezjalnego oraz zapewnienie im opieki w dniu finału.

Ks. dr Paweł Kindracki
Wicedyrektor Wydziału Nauczania

Siedlce, dnia 22 lutego 2013 r.

POWOŁANIE PONADPARAFIALNEGO ZESPOŁU SYNODALNEGO MUZYKÓW KOŚCIELNYCH

Wielebni Księża Dziekani

Podczas dzisiejszego diecezjalnego dnia skupienia organistów został powołany ponadparafialny zespół synodalny muzyków kościelnych przy Synodalnej Podkomisji ds. Muzyki i Śpiewu Kościelnego, który pracować będzie nad zagadnieniami śpiewu i muzyki kościelnej oraz nad sprawami muzyków kościelnych posługujących w parafiach naszej Diecezji.

W dzisiejszym spotkaniu uczestniczyli wybrani przed laty organiści tzw. dekanalni oraz inni przedstawiciele dekanatów, z których organiści dekanalni nie mogli przybyć.

Omawiane w ponadparafialnym zespole synodalnym muzyków kościelnych zagadnienia ujęte będą w następujące grupy tematyczne:

- organizacja Ponadparafialnego Zespołu Synodalnego muzyków kościelnych,
- rola muzyki w liturgii; dokumenty Kościoła; realizacja postulatów muzycznych w parafiach,
- obecność funkcji kantora, organisty, dyrygenta zespołu wokalnego w parafiach,
- formacja liturgiczna i duchowa organistów i muzyków kościelnych,
- zagadnienia uposażenia i sposobu zatrudnienia muzyków w parafii.

Zamiarem Synodalnej Podkomisji ds. Muzyki i Śpiewu Kościelnego jest, aby w skład zespołu wszedł jeden przedstawiciel każdego dekanatu, który na spotkaniach zespołu przedstawiałby wnioski i postulaty wszystkich muzyków posługujących w danym dekanacie. Wymaga to:

- 1) zwołania muzyków kościelnych posługujących w dekanacie na spotkanie w obecności ks. Dziekana,
- 2) wyboru przedstawiciela muzyków dekanatu do ponadparafialnego zespołu synodalnego muzyków kościelnych,
- 3) wskazania kapłana, który uczestniczył będzie w kolejnych spotkaniach muzyków w dekanacie z decyzji ks. Dziekana.

Bardzo proszę Księży Dziekanów o pomoc w powyższych sprawach, aby nasze prace mogły przebiegać sprawnie i owocnie.

Proszę także, aby w terminie do 15 marca przesłać na adres sekretariatu listę zespołów które będą uczestniczyły w Diecezjalnym Festiwalu Muzyki Liturgicznej.

Ks. Michał Roman Szulik
Przewodniczący
Podkomisji ds. Muzyki i Śpiewu Kościelnego

Siedlce, dnia 26 lutego 2013 r.

Sekretariat Synodalnej Podkomisji ds. Muzyki i Śpiewu Kościelnego
Małgorzata Trzaskalik-Wyrwa, tel. 603 683 952,
e-mail: mtrzask@chopin.edu.pl

PRZYPOMNIENIA ODNOŚNIE DO NIEKTÓRYCH KWESTII ZWIĄZANYCH Z LITURGIĄ

1. Imię Papieża i biskupa pomocniczego w Modlitwie eucharystycznej

1.1. W związku z nominacją ks. prałata Piotra Sawczuka na biskupa pomocniczego w naszej diecezji zrodziło się pytanie, czy należy wymieniać imię biskupa nominata w Modlitwie eucharystycznej. Prawo liturgiczne stanowi, że „Biskupa diecezjalnego albo tego, który jest z nim zrównany w prawie, wymienia się taką formułą: razem z Twoim sługą, naszym papieżem N., i naszym biskupem (albo wikariuszem, prałatem, prefektem, opatem) N. W Modlitwie eucharystycznej wolno wymienić biskupów koadiutorów i pomocniczych, ale nie innych przypadkowo obecnych. Gdy trzeba wspomnieć kilku, używa się formuły ogólnej: i naszym biskupem N. oraz jego biskupami współpracownikami. W każdej Modlitwie eucharystycznej wspomniane formuły należy odpowiednio dostosować, biorąc pod uwagę przepisy gramatyki” (Zob. Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Prot. N. 652/08/L, „Anamnesis” 56 (2009), s. 27-28). Ponadto „Wskazania Episkopatu po ogłoszeniu «Ogólnego wprowadzenia do Mszału rzymskiego»” podają, że w Modlitwie eucharystycznej „nie wolno wymieniać tego, kto nie ma święceń biskupich” (nr 31). W świetle tych postanowień imię księdza prałata Sawczuka, jako biskupa pomocniczego, będzie można wymieniać w Modlitwie eucharystycznej dopiero po przyjęciu przez Niego święceń biskupich.

1.2. W związku z okresem *sede vacante* w Kościele, od dnia 28 lutego, godz. 20.00, kiedy Benedykt XVI przestał wykonywać urząd Biskupa Rzymu, w Modlitwie eucharystycznej nie wymienia się imienia papieża. Opuszcza się ten fragment modlitwy wstawienniczej.

2. Niektóre kwestie związane z przeżywaniem Wielkiego Postu

2.1. Kościół w Liście okólnym o przygotowaniu i przeżywaniu świąt paschalnych z 1988 r. (dalej: Lośp) zawarł zachętę i określił sposób sprawowania obrzędu pojednania wielu penitentów ze spowiedzią indywidualną. „Wypada, aby sakrament pokuty w okresie Wielkiego Postu był sprawowany zgodnie z

obrzędem pojednania wielu penitentów z indywidualną spowiedzią i rozgrzeszeniem, jak to jest opisane w Rytuale Rzymskim. Duszpasterze niech będą bardziej ochotni do pełnienia posługi pojednania i niech ułatwiają dostęp do tego sakramentu, poświęcając więcej czasu pojednaniu indywidualnemu” (nr 15). Taką celebrację należy wykorzystać zwłaszcza podczas rekolekcji wielkopostnych. Ma ona formę celebracji słowa Bożego. Jej przebieg jest zawarty w księdze „Obrzędy pokuty”, nr. 49-60.

„List” zachęca także, aby pod koniec Wielkiego Postu urządzić celebrację pokutną. „Wypada, aby czas wielkopostny zakończył się tak dla poszczególnych wiernych, jak i dla całej wspólnoty chrześcijańskiej jakimś obrzędem pokutnym, aby przygotowali się do pełniejszego udziału w misterium paschalnym. Obrzęd ten powinien być odprawiony przed Triduum Paschalnym i nie powinien bezpośrednio poprzedzać Mszy Wieczery Pańskiej” (nr 37). Propozycje celebracji pokutnych zawiera księga „Obrzędy pokuty”, s. 197-230.

2.2. Posługa spowiednicza jest posługą sakramentalną, dlatego spowiednika obowiązuje odpowiedni strój liturgiczny. „Kapłan słuchający spowiedzi winien być ubrany w sutannę, komżę i stułę koloru fioletowego lub w albę i stułę koloru fioletowego” („Obrzędy pokuty”, nr 38* g). Tak oni ukazują godność i ważność sakramentu pokuty i pojednania i właściwie formują wiernych.

2.3. Nie dopuszczalne jest słuchanie spowiedzi przez kapłana celebrującego Mszę św. (także koncelebrowanego) np.: podczas liturgii słowa Bożego, czy też samej homilii głoszonej przez innego kapłana.

3. Niektóre wskazania związane z przeżywaniem Triduum Paschalnego

Liturgia jest światem znaków. Wymaga ich prawdziwości. Zwłaszcza Liturgia Świętego Triduum Paschalnego domaga się prawdziwości znaków. One są w służbie misterium zbawienia, dokonanego przez wcielonego Syna Bożego, które jest istotną treścią czynności liturgicznych. Podczas Triduum Sacrum dotyczy to przede wszystkim Krzyża do adoracji w Wielki Piątek i paschału.

3.1. „Do adoracji należy przedstawić jeden Krzyż, bo wymaga tego prawdziwość znaku” (Lośp, nr 69, zob. „Mszał rzymski”, s. 142). „Krzyż, którego używa się do odsłonięcia, powinien być dość wielki i piękny. Należy wybrać z mszału pierwszą lub drugą formułę odsłonięcia. Ten obrzęd powinien się

odbyć z uroczystością odpowiednią do tego misterium naszego zbawienia: tak wezwanie przy odsłonięciu Krzyża, jak odpowiedź ludu, powinny być śpiewane. Po każdym ukłęknięciu należy zachować zupełne milczenie. W tym czasie kapłan stojąc trzyma wzniesiony Krzyż” (Lośp, nr 68).

W przypadku zbyt długiego przedłużania się adoracji krzyża można zastosować „obrzęd adoracji dokonywanej przez wszystkich razem” (Lośp, nr 69), a po zakończonej Liturgii Męki Pańskiej umożliwić wiernym indywidualne uczczenie Krzyża, na którym zawisło Zbawienie świata. Takie rozwiązanie wymaga odpowiedniego wyjaśnienia, komentarza. Nie należy włączać do adoracji, ze względów praktycznych, kilku krzyży. Adoracja Krzyża jest głównym elementem Liturgii Męki Pańskiej (Lośp, nr 69). Ważną sprawą jest mądra organizacja adoracji. Wtedy nie będzie się ona przedłużać.

3.2. Odnośnie do paschału, prawo liturgiczne stanowi, że „należy przygotować paschał, który ze względu na prawdziwość znaku powinien być sporządzony z wosku, co roku nowy, w kościele jedyny, dość dużej wielkości, nigdy zaś sztuczny, aby mógł przypominać, że Chrystus jest światłością świata. Ma być błogosławiony przy użyciu słów i znaków podanych w mszale” (nr 82). Paschał okadza się tylko przed śpiewem orędzia wielkanocnego.

3.3. W duszpasterstwie, jeśli tylko są ku temu warunki, warto korzystać z możliwości uroczystej proklamacji pasji. Prawo liturgiczne stanowi, że proklamacja opisu Męki Pańskiej, zarówno w Niedzielę Palmową, jak też w Wielki Piątek, winna mieć szczególnie uroczysty charakter. „Należy zadbać, aby go śpiewano lub czytano w sposób tradycyjny, to znaczy przez trzy osoby, które występują w roli Chrystusa, ewangelisty i ludu. Pasję wykonują albo diakoni i prezbiterzy, albo, gdy ich nie ma - lektorzy; w takim wypadku słowa Chrystusa należy zarezerwować kapłanowi. Pasję śpiewa się bez przynoszenia świeczników i bez kadzidła. Opuszcza się pozdrowienie ludu i żegnanie księgi; tylko diakoni proszą kapłana o błogosławieństwo, jak zwykle przed Ewangelią. Wypada, aby dla duchowego dobra wiernych Pasja została odczytana w całości i aby nie opuszczano czytań, które ją poprzedzają. Po skończeniu Pasji nie należy opuszczać homilii (Lośp, nry 33-34).

3.4. Natura Wigilii Paschalnej domaga się, aby jej celebracja odbyła się w porze nocnej. „Wszystkie obrzędy Wigilii Paschalnej odbywają się w nocy; nie wolno ich rozpoczynać, zanim nie zapadnie noc,

a należy je zakończyć przed świtem dnia niedzielnego kończyć przed świtem niedzieli. Tę zasadę należy ściśle interpretować. Wyklucza się przeciwne tej zasadzie nadużycia i zwyczaje tu i ówdzie spotykane, według których Wigilię Paschalną odprawia się o tej godzinie, o jakiej antycypuje się msze niedzielne. Te motywy, jakie czasem się podnosi, aby uzasadnić antycypowanie Wigilii Paschalnej, np. brak bezpieczeństwa, nie są przytaczane, gdy chodzi o noc Narodzenia Pańskiego oraz inne zgromadzenia, które odbywają się w nocy” (Łośp, nr 78).

Figury Zmartwychwstałego, po procesji rezurekcyjnej nie należy stawiać na ołtarzu mszalnym, ani jej okadzać (MR, s. 181).

4. Niektóre kwestie związane z udzielaniem sakramentu chrztu świętego

4.1. Podczas udzielania chrztu dzieciom podczas Mszy św. należy stosować obrzędy, zawarte w księdze liturgicznej „Obrzędy chrztu dzieci” (dalej OCD). Jej trzecie wydanie z 2010 r. jest poprawione w stosunku do wydań wcześniejszych. Niektóre wątpliwości wyjaśniła Komisja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów przy Episkopacie Polski.

Liturgia chrzcielna rozpoczyna się procesją celebransa i asysty liturgicznej „do drzwi kościoła lub do tego miejsca, gdzie są zgromadzeni rodzice i chrzestni z dziećmi do chrztu” (OCD, nr 111). Może to być np. nawa boczna. W tym czasie jest śpiew na wejście.

4.2. Komisja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów (zob. „Anamnesis 69 (2012), s. 106) wyjaśniła, że celebrans czyni tam znak krzyża, gdyż każdą celebrację rozpoczynamy znakiem krzyża świętego. Pozdrawia wiernych, jak to czyni podczas mszy św. Opuszcza akt pokuty, ale w krótkich słowach wprowadza wiernych w tę celebrację, podkreślając, że chrzest jest zanurzeniem w tajemnicy śmierci i zmartwychwstania Chrystusa, która wkrótce zostanie uobecniiona w sposób sakramentalny na ołtarzu. Następuje „obrzęd przyjęcia dziecka”. Po nim wszyscy udają się procesjonalnie do miejsc przewidzianych dla rodziców i chrzestnych. Przewodniczący celebracji po oddaniu czci ołtarzowi, udaje się do miejsca przewodniczenia i rozpoczyna się śpiew hymnu „Chwała na wysokości Bogu”, jeśli jest przewidziany (por. OCD, nry 118-119).

4.3. Pytania odnośnie do wyrzeczenia się zła i wyznania wiary dotyczą tylko rodziców i rodziców chrzestnych. Całe zgromadzenie potwierdza wia-

rę wyznaną przez nich aklamacją „Amen” po słowach celebransa: „Taka jest nasza wiara...” (por. OCD, nr 136). Nie należy więc przed pytaniami o wiarę używać formuły: „zwracam się do wszystkich” czy „pytam wszystkich”.

W Okresie Wielkanocnym, jeżeli jest do dyspozycji woda chrzcielna pobłogosławiona w Wigilię Paschalną, celebrans odmawia dziękczynną modlitwę nad wodą według formuł podanych w nry 54 B, lub C: „Przez tajemnicę tej poświęconej wody”. Nie może bowiem zabraknąć elementu dziękczynienia i błagania” (OCD, nr 55). Poza okresem wielkanocnym należy zawsze błogosławić wodę, ilekroć udziela się chrztu.

4.4. Podczas chrztu dzieci w Wigilię Paschalną:

- a. Opuszcza się obrzęd przyjęcia i wprowadzenia dziecka do kościoła. „Przed rozpoczęciem obrzędów Wigilii należy urządzić w odpowiednim miejscu i czasie tzw. przyjęcie dzieci, zakończone modlitwą z egzorcyzmem” (OCD, nr 28);
- b. Obmycie chrzcielne następuje po modlitwie błogosławieństwa wody (nry 56-58, 60-63);
- c. Opuszcza się potwierdzenie wyznania wiary rodziców przez celebransa i wspólnotę (nr 59). Potwierdzenie będzie miało miejsce w czasie odnowienia przyrzeczeń chrzcielnych przez całe zgromadzenie.
- d. Opuszcza się wręczenie zapalanej świecy (nr 65). Zapali się ją podczas odnowienia przyrzeczeń chrzcielnych.
- e. Opuszcza się zakończenie obrzędu (nry 67-71).

4.5. Chrzest dzieci w wieku szkolnym, także ich przygotowanie, odbywa się według księgi „Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych”. Nie stosuje się obrzędu przyjęcia, jak przy chrzcie niemowląt, ponieważ te dzieci zostały już przyjęte do Kościoła przez obrzęd przyjęcia do katechumenatu. Jeżeli chrztu udziela się w Wigilię Paschalną, obrzęd chrzcielny rozpoczyna się po błogosławieństwie wody chrzcielnej i ma następujący przebieg: Wyrzeczenie się zła i wyznanie wiary przez dzieci – katechumenów; obmycie chrzcielne i obrzędy wyjaśniające (por. nry 352-360).

Powyższe przypomnienia niech pomogą celebrować liturgię w dyscyplinie wiary.

Ks. Waldemar Mróz
Przewodniczący Diecezjalnej Komisji ds. Liturgii

Siedlce, dnia 27 lutego 2013 r.

UWAGI DOTYCZĄCE POPRAWNEJ TERMINOLOGII SYNODALNEJ I NIE TYLKO

Struktura Drugiego Synodu Diecezji Siedleckiej

Biskup Diecezjalny (Biskup Siedlecki) Zbigniew Kiernikowski - jedyny prawodawca Synodu, pozostali członkowie Synodu mają głos doradczy

Komisja Główna – Sekretariat Synodu

8 Komisji i 25 Podkomisji

Parafialne i Ponadparafialne Zespoły Synodalne

- Z chwilą ustanowienia Komisji Głównej i Komisji Synodalnych nie powinno się używać określeń: *członek Komisji Przygotowawczej* lub *Stałego Zespołu Synodalnego* (te struktury funkcjonowały tylko w fazie przygotowawczej Synodu)
- Na czele Parafialnego Zespołu Synodalnego stoi **moderator** – może być nim tylko ksiądz (proboszcz, wikariusz lub inny duszpasterz). Nie jest więc poprawne zdanie: „Odpowiedzialnym za Zespół jest ks. proboszcz, ponieważ termin „odpowiedzialny” odnosi się do osoby świeckiej, która według Regulaminu także może stać na czele Zespołu Parafialnego lub Ponadparafialnego. Ponadto w Zespole powinien być **animator** – wspomagający moderatora lub odpowiedzialnego, a także **sekretarz** – do jego obowiązków należy sporządzenie protokołu z przebiegu spotkania i przesłanie go do sekretariatu synodu. O Parafialnych Zespołach Synodalnych mówi Regulamin w par. 47-54 (tekst w Biuletynie s. 124-126)
- Urzędowe pismo synodu to **Biuletyn** – dokumentuje historię i przebieg prac synodalnych
- Należy uwrażliwiać wiernych, by unikali wypowiedzi w stylu: *Na spotkaniu byli obecni ks. proboszcz, ks. wikariusz i 7 osób świeckich*. Lepiej jest powiedzieć: *Spotkaniu przewodniczył moderator zespołu, nasz ks. proboszcz....Uczestniczyli w nim również....* Proboszcz nie jest bowiem kimś kto „bywa” na celebracji słowa czy katechezie synodalnej, ale im przewodniczy (w jego zastępstwie może to być inny prezbiter).

- Należy zwrócić uwagę na poprawną terminologię: Eucharystia synodalna, homilia synodalna (nie kazanie!), celebacja słowa Bożego (nie nabożeństwo!). Należy unikać sformułowań – które niestety pojawiły się – w stylu: *Msza św. była połączona z celebacją słowa* lub *ubogacona przez celebację* – tymczasem są to dwie różne czynności, których nie wolno łączyć.

Ks. dr Mateusz Czubak
Rzecznik II Synodu Diecezji Siedleckiej

Siedlce, dnia 27 lutego 2013 r.

KOMUNIKAT WYDZIAŁU DUSZPASTERSTWA MŁODZIEŻY

Wydział Duszpasterstwa młodzieży prosi Czcigodnych Księży Dziekanów o przekazanie informacji o spotkaniu dekanalnych duszpasterzy młodzieży- 28 lutego (czwartek) godz. 19:00 w siedzibie Duszpasterstwa Akademickiego w dawnej kaplicy parafii Ducha Świętego w Siedlcach. Jednocześnie informujemy, że tegoroczne tradycyjne spotkanie młodzieży z okazji Niedzieli Palmowej odbędzie się 23 marca (sobota) br. w 3 ośrodkach naszej diecezji:

1. W Siedlcach w parafii św. Józefa (bierze udział młodzież z dekanatów: siedleckiego, suchożębrskiego, łosickiego, międzyrzeckiego, łukowskiego I i II, grębkowskiego, adamowskiego, radzyńskiego, domanickiego i zbuczynskiego) odpowiedzialnym za spotkanie jest Ks. Piotr Witkowicz tel. 505 603 817 oraz duszpasterze młodzieży wymienionych dekanatów;

2. W Garwolinie w parafii Przemienienia Pańskiego, odpowiedzialny - ks. Wojciech Sobieszek tel. 502 856 587 (dekanaty: garwoliński, osiecki, łaskarzewski, rycki, żelechowski)

3. W Białej Podlaskiej w parafii Wniebowzięcia NMP na Woli, odpowiedzialny - Ks. Marek Wasilewski tel. 505 025 890 (dekanaty: bialski południowy, bialski północny, terespolski, janowski, parczewski, wisznicki, włodawski, hański, komarowski).

Serdecznie prosimy Księży Dziekanów o poinformowanie o obowiązkowym spotkaniu dekanalnych duszpasterzy młodzieży oraz obowiązku zorganizowania przez nich wyjazdu młodzieży z dekanatu na to doroczne spotkanie.

Ks. kan. Wojciech Hackiewicz

Siedlce, dnia 27 lutego 2013 r.

DODATEK

Ks. Roman Krawczyk

UWM – Olsztyn

WULGATA - UNIWERSALNY PRZEKAZ ORĘDZIA BIBLIJNEGO

Wulgata zajmuje niewątpliwie naczelne miejsce w religii i w kulturze chrześcijańskiej. Przez całe wieki wpływała ona na język, sztukę i życie religijne cywilizacji chrześcijańskiej. Żaden inny z dawnych czy nowych przekładów Biblii nie zyskał sobie takiej powagi i uznania, jak Wulgata, nad którą przez lat z górą dwadzieścia pracował św. Hieronim. Toteż nie szczędzą mu uznania nie tylko egzegeci i teologowie, ale także literaci i poeci. Francuski pisarz Valery Larbaud (1881-1957) tak pisał o Wulgacie: „O tym, że Wulgata jest dziełem geniuszu, przekonują nas jej podstawowe cechy: jej siła, jej dostojność, majestatyczna prostota jej stylu. Potrawy tej uczy, na której Wschód został podany Zachodowi, wykarmiły i nadal będą karmić całe pokolenia czytelników, pisarzy, poetów... W głębokich, orzeźwiających wodach Wulgaty Hieronima czerpali natchnienie nasi pisarze, między innymi Bossuet, Racine, Claudel. Trzeba ocenić wysiłek twórcy i niezwykłą pomysłowość stylistyczną, które umożliwiły powstanie tego dzieła”¹.

Wspomniany w tej wypowiedzi Paul Claudel (1868-1955), członek Akademii Francuskiej, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli francuskiej sztuki pisarskiej i poetyckiej, w takich słowach wyrażał podziw dla Wulgaty: „Mamy szczęście posiadać w Wulgacie taki przekład ksiąg świętych, który jest pomnikiem poezji. Osobiście nie jestem daleki od uważania jej za największe arcydzieło języka łacińskiego. Jeśli nie jest on natchniony w sensie teologicznym, to z pewnością jest natchniony w sensie artystycznym, podobnie jak mówi się, że Iliada i Eneida są dziełami natchnionymi. Jakże więc nie drzeć, gdy widzi się, że śmia na nią podnosić ręce ludzie, których bagażem jest tylko erudycja? Dowodem wartości chleba jest to, że żywi,

¹ V. Larbaud, *Sous l'invocation de saint Jérôme*, Paris 1950, s. 52-54.

wartości lekarstwa - że leczy, wartości życia - że ożywia. Ten właśnie ostatni dowód dostrzegamy w Wulgacie, która od tylu wieków jest dla świętych i grzeszników niewyczerpanym źródłem pouczenia, entuzjazmu, pociechy i oświecenia, czymś takim, jak Eucharystia będąca korzeniem Raju: jest językiem naszych rozmów z Bogiem. Czytajmy więc Biblię - i czytamy ją tak, jak należy ją czytać - na kolanach². I na koniec jeszcze jeden głos - tym razem z Polski, głos znakomitego biblisty, księdza Eugeniusza Dąbrowskiego: „Język Wulgaty bynajmniej nie jest barbarzyński ani nie jest jakąś łaciną rozchwianą, pozbawioną reguł, ale jest łaciną piękną i niezwykle poprawną, wyzbytą tylko szkolnych zawiłości składniowych, wywodzących się ze szkół retorycznych - a jednocześnie skupia to wszystko, co w łacinie ludowej było żywszym rytmem, gorętszą barwnością - właśnie to uczyniło z niego język o tak przełomowym znaczeniu dla kultury europejskiej. Do tych wszystkich ogromnych zasług Wulgaty trzeba jeszcze dodać jej rolę jako świadka autentycznego tekstu”³.

Wydaje się, że jeśli podkreślamy obecnie niezwykle znaczenie Pisma świętego zarówno w badaniach teologicznych jak i w duszpasterstwie, warto na nowo przypomnieć dzieło człowieka, którego nazywa się często „patronem biblistów” - tym dziełem jest Wulgata.

W niniejszym artykule poświęconym Wulgacie, nasze analizy rozpoczniemy od prezentacji biografii naukowej Hieronima (1). Rzuca ona światło nie tylko na osobiste losy twórcy Wulgaty, ale także na kontekst historyczny i teologiczny, w którym powstawała Wulgata. W drugim punkcie przedstawimy krótki rys historyczny powstania Wulgaty (2), a w trzecim punkcie wydania Wulgaty (3).

1. Biografia naukowa świętego Hieronima.⁴

Święty Hieronim urodził się w 347 roku w Strydonie (Dalmacja). Studia w latach 360-367 odbywał w Rzymie pod kierunkiem Donata Eliusza.

² P. Claudel, *J'aime la Bible*, Paris 1955, s. 55-57.

³ E. Dąbrowski, *Sobór Watykański II a biblistyka katolicka*, Poznań 1967, s. 381.

⁴ J. Steinmann, *Saint Jérôme*, Paris 1958; Y. Chauffin, *Saint Jérôme*, Paris 1961 (polskie tłumaczenie: Święty Hieronim, Warszawa 1977); E. Stanula, Hieronim, „Encyklopedia Katolicka”, Lublin 1993, T. VI, s. 851-852; J. Gribomont, *Kościół a przekłady biblijne*, w: *Studia biblijne i archeologiczne, praca zbiorowa*, Poznań 1963, s. 123-144.

W roku 366 przejął chrzest z rąk papieża Liberiusza. W latach 367-370 przebywał na dworze cesarskim w Trewirze, gdzie zapoznał się z dziełami Hilarego z Poitiers. Po opuszczeniu dworu cesarskiego następane dwa lata swego życia (370-372) spędził w Akwilei, gdzie w gronie przyjaciół odbywał dalsze studia. Stąd przez Trację, Bitynię, Dalmację, Kapadocję i Cylicję, rozpoczął długą wędrówkę zakończoną w Antiochii. Tutaj kontynuował swoje studia, słuchał wykładów Apolinarego, biskupa Laodycei (ok. 310-ok. 390), który był nauczycielem retoryki i teologiem (stworzył własną naukę chrystologiczną)⁵. W roku 375 udał się na położoną koło Antiochii pustynię Chalcydycką, gdzie prowadząc życie pustelnicze równocześnie studiował Pismo święte i uczył się języka hebrajskiego. Po trzech latach, w roku 378 powrócił do Antiochii, gdzie przyjął święcenia kapłańskie z rąk biskupa Paulina, ale już po roku (r. 379) udał się do Konstantynopola, gdzie poznał Grzegorza z Nazjanzu, Grzegorza z Nysy i Amfilocha z Ikonium. W roku 382 powrócił do Rzymu, dokąd zaprosił go papież Damazy wraz z Paulinem, biskupem Antiochii i Epifaniszem z Salaminy. Hieronim pełnił tutaj funkcję sekretarza papieża, który zlecił mu rewizję łacińskich przekładów Pisma świętego. „Nowe dzieło każesz mi stworzyć ze starego, abym nad egzemplarzami Pism świętych zasiadł niby jakiś sędzia, i ponieważ różnią się one między sobą, rozstrzygnął, które z nich zgadzają się z autentycznym tekstem greckim (quae sint illa quae cum Graeca consentiant veritate)” - pisał Hieronim do papieża w odpowiedzi na jego prośbę. Chodziło o rewizję tekstu starołacińskiego przekładu w oparciu o kodeksy greckie... Było to zadanie bardzo skomplikowane. Z jednej strony trzeba było usunąć liczne niedokładności, które zakradły się do tekstów biblijnych; z drugiej strony trzeba było czuwać nad tym, aby stosunkowo mało zmienić w tekście, do którego wierni byli już przyzwyczajeni. Zlecone mu przez papieża zadanie Hieronim rozpoczął realizować już w roku 383.

Po śmierci papieża Damazego (r. 384) na skutek intryg, jakie pojawiły się wokół jego osoby, w roku 385 opuścił Rzym i udał się do Palestyny. Tutaj pielgrzymował do miejsc świętych, w Cezarei Palestyńskiej zapoznał się ze słynną tamtejszą biblioteką. Podróżował też do Egiptu, gdzie w Aleksandrii słuchał wykładów Dydyma Ślepego. W roku 386, po powrocie do Palestyny,

⁵ J. Szymusiak, *Apolinary z Laodycei*, „Encyklopedia Katolicka”, Lublin 1973, T. I, s. 771-772.

zamieszkał w Betlejem, w wybudowanym przez siebie klasztorze. W tymże klasztorze zmarł 30.09.420 r.

Hieronim zasłynął przede wszystkim jako tłumacz ksiąg protokanonicznych Starego Testamentu z języków oryginalnych i rewizji dawnych łacińskich tłumaczeń Pisma świętego. W przekładach Hieronim kierował się przede wszystkim zasadą jasności przekładu umożliwiającego zrozumienie tekstu oraz zasadą wiernego oddania myśli oryginału. Przyświecała mu nadto szczególna troska o piękną łacinę⁶. Poza Biblią, tłumaczył także, często na zamówienie przyjaciół, dzieła historyczne i filologiczne (głównie w latach 380-399).

Hieronim nie był tylko tłumaczem; jest także autorem dzieł egzegetycznych, historycznych i dogmatycznych⁷. Spośród dzieł egzegetycznych wymienić można głównie *Questiones Hebraicae* (komentarze do tekstów biblijnych) oraz homilie. Dzieła historyczne to: *De viribus illustribus* (katalog pisarzy patrystycznych) i *De variis argumentis libri* (życiorysy Pawła Apostoła, Hilariona, Malchusa).

Dzieła dogmatyczne dotyczą zagadnień, które były przedmiotem ówczesnych sporów dotyczących na przykład ważności chrztu udzielonego przez heretyków, dziewictwa Matki Bożej, kultu świętych, wartości życia zakonnego i ascetycznego, postów i dobrych uczynków. Znaczną spuścizną literacką Hieronima stanowią też listy dotyczące różnych spraw Kościoła, życia kapłańskiego i powołania, a także listy do Heliodora.

2. Wulgata - krótki rys historyczny powstania.

W cesarstwie rzymskim w czasach Nowego Testamentu dość powszechnie mówiono po grecku. Księgi Nowego Testamentu spisano właśnie w języku greckim, z wyjątkiem Ewangelii św. Mateusza, która została spisana w języku aramejskim. Aramejska Ewangelia Mateusza zaginęła bez śladu. Nie można ustalić okoliczności jej zaginięcia. Wiadomo jednak, że nie znali jej już najstarsi pisarze chrześcijańscy II wieku. Przyjmuje się na ogół, że tekst grecki tej Ewangelii nie jest przekładem w ścisłym znaczeniu tego słowa, jest raczej parafrazą.

⁶ E. Stanula, art. cyt., s. 852.

⁷ Tamże.

W miarę jak język łaciński zaczął zajmować miejsce języka greckiego, zaistniała pilna potrzeba przetłumaczenia Biblii na język łaciński. Już za czasów świętego Augustyna⁸ było na Zachodzie wiele łacińskich tłumaczeń Pisma świętego (wynika to chociażby z jego słów: „latini interpretes ...”). Wspominają o nich także św. Ambroży, św. Hilary i inni. Trudno jednak jednoznacznie rozstrzygnąć, ile było przedhieronimowych przekładów łacińskich. Wspomnijmy tylko dwa główne przekłady. Oprócz (dokonanego w Afryce północnej przekładu Afra, pojawiły się wkrótce inne, pochodzenia europejskiego (zwane ogólnie Itala)⁹. Przekłady ksiąg Starego Testamentu na język łaciński dokonywane były nie z języka hebrajskiego, lecz z Septuaginty. Pochodzą one z II/III w. i noszą nazwę tłumaczenia starołacińskiego (*Vetus Latina*: VL). Jakość tych przekładów pozostawiała jednak wiele do życzenia. Przede wszystkim - były to tłumaczenia bardzo niewolnicze. Poszczególne wyrazy greckie starano się, o ile możliwości, oddać dosłownie, frazy zaś greckie nawet taką samą ilością wyrazów łacińskich. W przekładach tych znajdujemy również słowa greckie zlatynizowane. W ten sposób dostały się do przekładu łacińskiego takie na przykład wyrazy jak *anathema* (Pwt 23,14; Rz 9,3), *agonia* (Łk 22,44) czy *misterium* (Mt 13,11).

Dzieła ujednoczenia tych starołacińskich przekładów Biblii na polecenie papieża Damazego I podjął się w roku 382 święty Hieronim. Tę ogromną pracę rozpoczął już w Rzymie w roku 383 od rewizji tekstów Ewangelii i Psalterza (*Psalterium Romanum*). W roku 386 Hieronim rozpoczął prace nad poprawianiem tekstu Starego Testamentu na podstawie Heksapli Orygenesesa, z którą Hieronim zapoznał się w Cezarei Palestyńskiej. Opracował najpierw (powtórnie - po *Psalterium Romanum*) księgę Psalmów. Tekst ten przyjął się najpierw w Galii - stąd nazwa *Psalterium Gallicanum* - i stąd rozpowszechnił się na cały Zachód.

Okolo roku 390 Hieronim rozpoczął swoje największe dzieło - przekład ksiąg Starego Testamentu z tekstu oryginalnego. W tym celu udoskonalał swoją znajomość języka hebrajskiego i aramejskiego, korzystał też z rad

⁸ *De doctrina christiana* 2,16, PL 34,430. *Genezy Biblii łacińskiej szukać należy na marginesie Kościoła oficjalnego. Istotnie, pierwszymi jej elementami były bez wątpienia: Corpus Paulinum Marcjona i Diatessaron Tacjana.* Zob. F. Drączkowski, *Diatessaron*, „Encyklopedia Katolicka”, Lublin 1979, T. III, s. 1296-1297.

⁹ Itala: zob. „Encyklopedia Katolicka”, Lublin 1997, T. VII, s. 547-548.

i konsultacji rabinów. Postanowił dać przekład z tekstu oryginalnego, aby „Żydzi nie urągali już więcej kościołom, że mają Pismo święte fałszywe”¹⁰. Pracę rozpoczął od Psalmów (Psalterium iuxta Hebraeos) - było to już trzecie tłumaczenie¹¹. Ten przekład nie przyjął się jednak w Kościele, Wulgata zawiera bowiem tekst Psalterza Gallikańskiego. Hieronim nie tłumaczył też ksiąg deuterokanonicznych Starego Testamentu, które zostały przyjęte do Kanonu z tłumaczenia Vetus Latina. Księgi Tobiasza i Judyty zostały przetłumaczone z języka aramejskiego. Brakujące części hebrajskie ksiąg Daniela i Estery Hieronim przetłumaczył z greckiego tekstu Teodocjona i LXX.

Nowe tłumaczenie ksiąg Pisma świętego z języka hebrajskiego na język łaciński nie spotkało się od razu z przychylnym przyjęciem przez współczesnych. Powodem było przywiązanie do wersji starołacińskiej (chodzi o księgi deuterokanoniczne i Nowy Testament). Dopiero dzięki poparciu udzielonego tłumaczeniu Hieronima przez papieża Grzegorza Wielkiego (VII wiek) i wybitnych postaci następnego stulecia, Wulgata przyjęła się i rozpowszechniła w Kościele.

Rozpowszechnienie się Wulgaty w kolejnych wiekach było powodem licznych zniekształceń tego tekstu, które zakradły się wskutek częstego przepisywania, ale także wskutek świadomie wprowadzanym poprawkom i zmianom rzekomo ze względu na dobro wiernych. Niemal równocześnie pojawia się troska o powrót do pierwotnego tekstu świętego Hieronima. Z podejmowanych wcześniej prac nad oczyszczeniem łacińskiego tekstu Pisma świętego (czyli Wulgaty), na uwagę zasługują podjęte w IX wieku prace Alkuina (+804)¹² oraz Teodulfa (+821). Recenzja Alkuina, benedyktyna z Jorku w Anglii, jest to poprawiony tekst łaciński Starego i Nowego Testamentu dokonany w roku 801 na życzenie króla Karola Wielkiego. Pierwszy egzemplarz tej Biblii Alkuin przesłał jako dar Karolowi Wielkiemu z okazji jego koronacji. Tekst Alkuina był wielokrotnie przepisywany i przez dziesiątki lat cieszył się wielką powagą.

¹⁰ Podaję za: J. W. Rosłon, J. Łach, *Przekłady ksiąg świętych*, w: J. Homerski (red.), *Wstęp do Pisma świętego*, Poznań 1973, s. 69.

¹¹ A. Tronina, *Psalterz*, „Encyklopedia Katolicka”, Lublin 2012, T. XVI, s. 823-824.

¹² F. Gryglewicz, U. Borkowska, *Alkuin*, „Encyklopedia Katolicka”, T. I, Lublin 1973, s. 375-376.

Recenzja z kolei Teodulfa, benedyktyna i biskupa Orleanu, jest to poprawiony tekst hieronimowy w oparciu o łacińskie kodeksy hiszpańskie. Recenzja Teodulfa ma jednak liczne braki: glosy niewiadomego pochodzenia, wtręty z dawnych łacińskich tłumaczeń. W wieku XIII powstała nowa recenzja tekstu łacińskiego opracowana przez profesorów uniwersytetu paryskiego, czyli tak zwana Biblia Paryska. Za podstawę jej opracowania paryscy uczeni wzięli tekst Alkuina. Jednak z czasem do Biblii Paryskiej zaczęto wprowadzać pewne zmiany i korekty (tzw. correctoria biblica) dotyczące wyjaśnienia różnic w kodeksach hebrajskich, greckich i łacińskich oraz cytatów zaczerpniętych z Ojców Kościoła¹³.

Po wynalezieniu druku zaistniała szansa przyjęcia jednolitej wersji tekstu. Po raz pierwszy całą Biblię łacińską w dwóch tomach wydrukował J. Gutenberg w Moguncji w latach 1452-1456¹⁴. W początkowych latach XVI wieku zaczęły się jednak pojawiać kolejne drukowane wydania łacińskiego tekstu Biblii, często zaopatrzone w noty marginesowe (lectiones variantes) i zaczerpnięte ze starych rękopisów. Wśród nich wymienić należy szczególnie przekład Nowego Testamentu Erazma z Rotterdamu wydany w 1516 roku i przekład całej Biblii Santes Pagniniego z lat 1493-1518 (wydany drukiem w 1527 roku w Lyonie) oraz Tomasza de Vio Kajetano wydany w Rzymie w 1533 roku. W Lowanium pojawiło się dwukrotnie wydanie tłumaczenia świętego Hieronima: w roku 1547 Jana Henteniusza i w roku 1573 Łukasza z Bruges.

Olbrzymia różnorodność tłumaczeń tekstów Pisma świętego, a zwłaszcza odrzucenie przez koła protestanckie używanego w Kościele łacińskim przekładu świętego Hieronima spowodowały, że zaistniała potrzeba ostatecznego określenia, który z trzech starożytnych przekładów Pisma Świętego: TM, LXX, Wg jest najbliższy oryginałowi.

Najstarszym świadkiem oryginalnego tekstu hebrajskiego jest LXX, jako że była ona oparta na przedmasoreckim tekście hebrajskim. Jednak LXX nie we wszystkich księgach wiernie odtwarza tekst hebrajski; na przykład przekład grecki Daniela tak bardzo różnił się od tekstu hebrajskiego, że zastąpiono go przekładem Teodocjona. Z kolei tekst masorecki na podsta-

¹³ Szczegóły zob. J. W. Rosłon i J. Łach, *Przekłady ksiąg świętych*, dz. cyt., s. 72.

¹⁴ J. Bazyldo, I. G. Gutenberg, „Encyklopedia Katolicka”, Lublin 1993, T. VI, s. 408.- *Jedyny w Polsce egzemplarz Biblii Gutenberga znajduje się w Muzeum Diecezjalnym w Pelplinie.*

wie porównania go ze starożytnymi przekładami (greckimi, aramejskimi, syryjskimi) można uważać za bardzo bliski tekstu oryginalnego Starego Testamentu, czyli za autentyczny. Jednak autentyczność ta dotyczy treści zasadniczej (autentyczność substancjalna), jako że tekst masorecki nosi ślady opracowań, które wyszły z ręki przepisywaczy. Jeśli chodzi o Wulgatę, Sobór Trydencki (1546-1563) dnia 8.04.1546 na czwartej sesji wydał takie orzeczenie: „Ponadto ten sam święty sobór, uważając, iż niemało pożytku przynieść może Kościołowi, jeśli będzie rzeczą wiadomą, który z będących w obiegu łacińskich przekładów Pisma świętego należy uznać za autentyczny, postanawia i ogłasza, że tylko samą starą Wulgatę, cieszącą się na skutek wielowiekowego utrzymania w Kościele jego uznaniem, należy w publicznych czytaniach, rozprawach, kazaniach i wykładach uważać za autentyczną i że nikt nie ma się ośmielić czy podważać pod jakimkolwiek pozorem jej odrzucać” (Enchiridion Biblicum 61/46).

W świetle tego orzeczenia należy przyjąć, że Wulgata jest przekładem autentycznym, czyli odtwarzającym wiernie oryginalny tekst Pisma świętego, jednak w pewnym tylko zakresie, mianowicie, jeśli chodzi o treść, która stanowi podstawę dla nauki wiary i obyczajów. Jest to więc autentyczność prawna, oznaczająca, że Wulgata jest tekstem miarodajnym w przedmiocie wiary i obyczajów (a nie autentyczność krytyczna dotycząca ścisłej zgodności przekładu z tekstem oryginalnym). Autentyczność prawna Wulgaty została orzeczona przez Kościół, jako że księgi święte są dokumentami podlegającymi ze względu na swą treść kompetencji Kościoła, który może decydować o zgodności ich przekładu z oryginałami¹⁵. Sobór Trydencki przyjmując ten tekst łaciński Starego i Nowego Testamentu, uznał go za urzędowy i obowiązujący w nauczaniu Kościoła katolickiego tekst Pisma świętego i określił go nazwą: editio vulgata (czyli wersja rozpowszechniona)¹⁶. Stąd pochodzi używany obecnie termin Wulgata, który oznacza - powtórmy – łaciński tekst całego Pisma świętego opracowany przez świętego Hieronima¹⁷.

¹⁵ Cz. Jakubiec, *Wprowadzenie do ksiąg Starego Testamentu*, Warszawa 1954, s. 31-33.

¹⁶ A. Tronina, *Tekst Pisma świętego*, w: J. Szlaga (red.), *Wstęp ogólny do Pisma świętego*, Poznań 1986, s. 168.

¹⁷ M. Wolniewicz, *Wczoraj i dzisiaj Biblii*, Gniezno 1994, s. 45-48.

Wulgata stanowi niewątpliwie najlepszy przekład biblijny, jakiego dokonano w starożytności. W niektórych miejscach przekład jest wprawdzie zbyt niewolniczy, w innych miejscach niejasny, ale wynikało to stąd, że oryginał hebrajsko-aramejski, którym posłużył się święty Hieronim nie był krytycznie pewny. W niektórych zaś miejscach był źle zachowany i mało czytelny, Hieronim więc musiał uciekać się do hipotez. Ponadto, Hieronim pozostawał pod wpływem egzegezy rabinackiej, musiał też liczyć się z sentymentem współczesnych gwałtownie protestujących przeciw zbyt niemu oddalaniu się tak od LXX, jak i od tłumaczenia VL. Dlatego Sobór Trydencki uznając Wulgatę za przekład autentyczny i urzędowy tekst kościelny, zarządził dalszą korektę tekstu Wulgaty. Komisja ustanowiona przez papieża Sykstusa V (1585-1590) pod przewodnictwem kardynała H. Caraffa dokonała takowej korekty, jednak papież jej nie zaaprobował. Kolejna edycja Biblii dokonana przez tego papieża jako „Biblia Sixtina” wydana została w roku 1590. Wkrótce jednak okazały się tak liczne jej wady, że papież nakazał wycofanie jej. Nowa komisja pracująca za papieża Grzegorza XIV (1590-1591) i Klementa VIII (1592-1605), bogata już w doświadczenia osiągnięte w niepowodzeniach, zdołała wreszcie doprowadzić do wydania poprawionej Wulgaty nazwanej Sykstyńsko-Klementyńską (1592 r.)¹⁸. Wszyscy byli jednak świadomi, że nie jest to ostateczny tekst Pisma świętego.

3. Wydania Wulgaty.

Prace nad ostateczną redakcją i publikacją Wulgaty¹⁹ rozpoczęły się za pontyfikatu papieża Piusa X. Można przyjąć, że od tej chwili zaczęło się ostateczne opracowanie do przygotowania Neo-Wulgaty. Wspomniany papież Pius X w roku 1907 zadanie to zlecił specjalnej komisji („Commissio de revisionae Vulgatae”), a kolejny papież Pius XI w roku 1933 erygował w tym celu opactwo świętego Hieronima w Rzymie. Okazało się jednak, że przygotowany przez benedyktynów tekst Wulgaty²⁰ znacznie różni się od Biblii

¹⁸ O szczegółach, powstania Biblii Sykstyńsko-Klementyńskiej zob. B. Dąbrowski, *Wulgata w dziejach bibliistyki i w dziejach kultury europejskiej*, w: Sobór Watykański II a bibliistyka katolicka, Poznań 1967, s. 364-385.

¹⁹ J. Gribomont, *Krytyczne wydania Wulgaty*, w: *Studia Biblijne i Archeologiczne*, Poznań 1963, s. 145-161.

²⁰ Zob. J. Homerski (red.), *Wstęp ogólny do Pisma świętego*, Poznań-Warszawa 1973, s. 77.

Sykstyńsko-Klementyńskiej. Dlatego papież Pius XII (+1958) podkreślając teologiczną wartość Wulgaty, równocześnie zalecał dalsze badania. W encyklice *Divino Afflante Spiritu* (r. 1943) czytamy: „Ten górujący autorytet Wulgaty, jej tzw. autentyczność jest więc wysunięta naprzód nie dla względów krytycznych, tylko dla słusznego, tyle stuleci trwającego posługiwania się nią przez Kościoły... Autentyczność ta zatem nie jest w pierwszej linii krytyczna, ale raczej prawna”²¹. Papież Pius XII podkreślał jednak, że autentyczność Wulgaty nie pomniejsza znaczenia tekstów pierwotnych. Wyrażenie to podkreślił we wspomnianej encyklice: „Autorytet Wulgaty w żaden sposób nie zabrania, odnośnie do zagadnień nauki kościelnej, tę właśnie naukę uzasadniać na podstawie tekstów pierwotnych, owszem, prawie to zaleca, a tym bardziej nie zabrania posługiwać się pierwotnymi tekstami, by właściwy sens Pisma świętego wszędzie coraz bardziej uchwycić i objaśnić”²².

Dzieło papieża Piusa XII kontynuował Paweł VI. W grudniu 1965 roku powołał specjalną komisję („Commissione per la revisione della Volgata”), która otrzymała zadanie przygotowania tekstu tzw. „Neo-Wulgaty”. Wiadomość o ustanowieniu komisji zamieściło *L'Osservatore Romano* z 1. XII.1965 roku. Na czele tej komisji nazywanej krótko: „Komisją Neo-Wulgaty” stanął kardynał A. Bea, a po jego śmierci biskup E. Schick. W roku 1977 biskup Schick wręczył papieżowi ostatni tom tej „nowej Wulgaty”. Jej tekst promulgowany przez papieża Jana Pawła II (25.04.1979) stanowi odtąd podstawę tłumaczeń, edukacji i liturgii w kościele Rzymsko-katolickim²³. Oficjalna nazwa nowej Wulgaty brzmi: „Nova Vulgata Bibliorum Sacrorum editio auctoritate Joannis Pauli P.P.II promulgata”.

Tak oto zakończył się wielowiekowy proces kształtowania autentycznego tekstu Pisma świętego – NeoWulgaty²⁴. Krytyczne wydania Wulgaty lub jej części, które ukazywały się dotąd, stanowiły przygotowanie dla Neowulgaty. Warto tu wymienić trzypięciotomowe wydanie Wulgaty z roku 1954 w Oksfordzie przygotowane pod redakcją H. P. D. Sparksa. Wydanie to

²¹ Tekst Encykliki zob. w: Dąbrowski, *Nowy Testament na tle epoki*, Poznań 1965², s. 567.

²² E. Dąbrowski, *Nowy Testament na tle epoki*, dz. cyt., s. 567-568.

²³ J. Szłaga (red.), *Wstęp ogólny do Pisma świętego*, dz. cyt., s. 169.

²⁴ E. Dąbrowski, *Problem Neo-Wulgaty*, w: *Konfrontacje*, Poznań 1970, s. 90-98. J. Gribomont, *Krytyczne wydania Wulgaty*, w: *Studia biblijne i Archeologiczne*, dz. cyt., s. 145-161.

omówił znany katolicki historyk łacińskich tekstów biblijnych B. Fischer²⁵. Staraniem Ojców Benedyktynów z Opactwa świętego Hieronima w Rzymie ukazało się w roku 1959 podręczne wydanie całej Wulgaty z aparatem krytycznym. Podręczne opracowanie całej Wulgaty opracował A. Gramatica (Roma 1951⁹), dwutomową zaś edycję krytyczną opracowali benedyktyni z Beuron (Stuttgart 1975²). Wydania Wulgaty lub jej części pojawiać się będą odtąd we wszystkich językach²⁶.

I na koniec przekłady polskie. Najstarsze polskie przekłady zaczęły się ukazywać począwszy od wieku XV. Z tego wieku zachował się znaczny fragment rękopisu Biblii Królowej Zofii, czyli tak zwanej Biblii Szarospatackiej. W roku 1561 w Krakowie wydrukowano całą Biblię w przekładzie lub w opracowaniu Jana Leopolda. W roku 1599 wydano Biblię Jakuba Wujka opartą na tekście Wulgaty i językach oryginalnych. Tłumaczenie to oczekiwało się dwóch opracowań: w latach 1926-1930 w Poznaniu, a w roku 1935 w opracowaniu Stanisława Stysia w Krakowie. Z języka hebrajskiego przetłumaczył księgi Starego Testamentu J. Kruszyński (Pismo święte Starego Testamentu, Lublin 1935 -). W Polsce aktualnie najbardziej znana jest „Biblia Tysiąclecia”, katolicki przekład z języków oryginalnych; jej pierwsze wydanie ukazało się w 1965 r., potem były wydania poprawione. Inne przekłady, to: „Biblia Poznańska”, opublikowana w latach 1973-1975, „Biblia Warszawsko-Praska” w przekładzie biskupa Kazimierza Romaniuka, wydana 1977 r., oraz najnowszy przekład Pisma Świętego Starego i Nowego Testamentu zrealizowany nakładem Edycji św. Pawła i wydany w 2008 r. Na uwagę zasługuje też wydanie polskie „Biblii Jerozolimskiej” (BJ) w 2006 r. Przygotowanie tego wydania na użytek wspólnot neokatechumenalnych rozpoczął ks. Alfred Chlewiński a następnie kontynuował biskup Zbigniew Kiernikowski. Polskie wydanie BJ zawiera tekst Biblii Tysiąclecia (wg V wydania z 2000 r.) oraz przejęte z Biblii Jerozolimskiej (wyd. z 1996 r.) „wprowadzenia do poszczególnych ksiąg oraz marginalia i przypisy egzegetyczne, w tym także uwagi krytyki tekstu”.²⁷ Z akatolickich przekładów trzeba

²⁵ B. Plener, *Der Vulgata - Text des Neuen Testaments*, ZNW 46/1955/178-196.

²⁶ Podobnie jak LXX: począwszy od najstarszego jej wydania (Biblia Polyglota z Alcalá w r. 1514 aż po używane do dziś wydania A. Rahlfsa) Stuttgart 1935. I-II, 1965⁸). Zob. D. Tabachovitz, *Die Septuaginta und das Neue Testament*, Lund 1956.

²⁷ Bp Z. Kiernikowski, *Prezentacja*, w: *Biblia Jerozolimska*, Poznań 2006, s. VI.

wymienić Biblię Brzeską z roku 1563, Biblię Budnego z roku 1572 i Biblię Gdańską z roku 1632. Znacznie wcześniejszy jest akatolicki przekład Starego Testamentu z języka hebrajskiego dokonany przez J. Cyklowa w latach 1883-1905. Brytyjskie i Zagraniczne Towarzystwo Biblijne (obecnie Towarzystwo Biblijne w Polsce) wydało w 1975 r. protestancki Nowy Przekład Biblii Starego i Nowego Testamentu.

Zakończmy słowami cytowanego już francuskiego pisarza Valerego Larbaud, który tak oto ocenił Wulgatę i jej twórcę: „Prawdziwy pontifeks, twórca mostu, ten, który dał Zachodowi Biblię hebrajską, zbudował w istocie most łączący Jerozolimę z Rzymem i Rzym ze wszystkimi ludami mówiącymi językami romańskimi, które kształtując swe sposoby ekspresji przejęły wiele fraz z Wulgaty, wiele fraz i wyrażeń typowo hieronimowych, spopularyzowanych dzięki szczególnie często powtarzanym werseom Wulgaty. Jakiż inny tłumacz dokonał podobnie wielkiego dzieła? Jakiż inny tłumacz zdołał zrealizować zamysł tak gigantyczny, mający konsekwencje tak rozległe w czasie i przestrzeni?”²⁸.

²⁸ V. Larbaud, *Sous invocation de saint Jerome*, dz. cyt., s. 54.

Ks. Kazimierz Matwiejuk,
WSD Siedlce

KSZTAŁTOWANIE UCZESTNIKÓW MSZY ŚW. PRZEZ SŁOWO BOŻE JAKO SPOSÓB UCZESTNICTWA W CELEBRACJI EUCHARYSTII

Wstęp

Wcielony Syn Boży podczas Ostatniej Wieczerzy, tej nocy, kiedy został wydany, ustanowił Eucharystię. W niej utrwalił Ofiarę Krzyża, dopełnioną chwalebnym zmartwychwstaniem. Pamiątkę swej paschy powierzył Kościołowi (KL 47). Kościół przez działalność ewangelizacyjną przygotowuje swoich członków do owocnego uczestnictwa we mszy św. Sposoby uczestnictwa określił Sobór Watykański II (KL 48). Jednym z nich jest otwarcie się na słowo Boże i wewnętrzna zgoda, aby ono kształtowało umysł, serce i życie codzienne jego słuchaczy.

1. Wiara rodzi się ze słuchania słowa Bożego

Liturgia, a szczególnie zgromadzenie eucharystyczne, jest uprzywilejowanym miejscem głoszenia słowa Bożego²⁹. Biblia jako Księga natchniona kształtuje relację między Bogiem i człowiekiem. Mszalna liturgia słowa jest miejscem i sposobem zbawczego dialogu Boga z Jego ludem „dziś”. Dialog jest formą komunikowania człowiekowi Bożej prawdy o zbawieniu i jego odpowiedzią na zbawcze orędzie Chrystusa, który z mocą przemawia do swego ludu słowami Biblii.

Słowo Boże wybrzmiewające w mszalnej liturgii słowa jest słowem zbawczym. Jego moc dociera do najgłębszych rejonów serca człowieka. Bada i osądza pragnienia i myśli jego serca, w myśl słów natchnionego autora, który poucza, że słowo Boże jest żywe, „skuteczne i ostrzejsze niż wszelki miecz obosieczny, przenikające aż do rozdzielenia duszy i ducha, stawów

²⁹ „Tam, gdzie zachował się zwyczaj śpiewania pieśni do Ducha Świętego przed czytaniem lub przed homilią, można ją wykonać właśnie w tym miejscu liturgii słowa. Tam, gdzie nie było takiego zwyczaju, nie należy wprowadzać śpiewu pieśni do Ducha Świętego przed homilią”, Episkopat Polski, *Wskazania po ogłoszeniu nowego wydania Ogólnego wprowadzenia do Mszału rzymskiego* (09.03.2005), nr 22, „Anamnesis” 42 (2005), s. 25-34.

i szpiku, zdolne osądzić pragnienia i myśli serca” (Hbr 4, 12). Tam, w wewnętrznym centrum osoby ludzkiej, dokonują się codzienne wybory i są podejmowane różne decyzje.

Orędzie zbawienia jest zaproszeniem do budowania ludzkiego życia na skale. Ci, którzy słuchają słów Chrystusa i je wypełniają są podobni do człowieka, który buduje dom na skale. W przeciwnym przypadku budują go na piasku (Mt 7, 24-26).

Słowo Boże jest niejednokrotnie zaskakujące dla adresata. Bóg zaskoczył wezwaniem Mojżesza na pustyni (Wj 3,1-4) a Samuela, w jego dziecięcej prostocie, w świątyni jerozolimskiej (1 Sm 3,1-18). Bóg powołujący Jeremiasza położył własne słowa na jego wargach: „Będziesz jakby moimi ustami” (Jr 15,19). Niejednokrotnie zaskakuje ono także uczestnika liturgii, który zaczyna inaczej widzieć swoje życie, choć przyszedł z zamiarem, aby Bóg potwierdził jego moralną poprawność i dotychczasowy styl życia. A oto, słuchając orędzia zbawienia otrzymuje duchowe przynaglenie do zmiany swojej mentalności i dotychczasowego sposobu postępowania¹.

Słowo Boże jest nade wszystko słowem wiary. „Wiara rodzi się z tego, co się słyszy, tym zaś, co się słyszy, jest słowo Chrystusa” (Rz 10,17). Słowo Boże przynosi łaskę początkowej wiary. Wierzący przyjmuje Boże orędzie „nie jako słowo ludzkie, ale - jak jest naprawdę - jako słowo Boga” (1 Tes 2,13). Ono karmi zrodzoną wiarę.

Żywe słowo Boże, usłyszane uchem i z radością powitane w sercu, rodzi słuchacza po raz drugi (1 P 1,23). Narodzeni przez słowo prawdy stają się pierwocinami nowego stworzenia (Jk 1,18). Słowo przyjęte wiarą prowadzi do autentycznego zaakceptowania siebie. Otwiera też człowieka na Boży dar zbawienia. To słowo prowokuje do skonfrontowania z nim własnego życia. Rodzi też zrozumienie, że Pan Bóg nadaje sens temu, co po ludzku nie ma sensu: nieszczęściu, upadkom, także grzechowi. Uczy umiejętności akceptowania woli Boga w trudnych wydarzeniach życiowych.

¹ Np. św. Antoni opat. Urodził się w Środkowym Egipcie w 251 r. Miał zamożnych i religijnych rodziców, którzy umarli, gdy miał 20 lat. Po ich śmierci, przynaglany wskazaniami Ewangelii, które słyszał podczas mszy św., sprzedał ojcowiznę, a pieniądze rozdał ubogim. Młodszą siostrę oddał pod opiekę szlachetnym paniom, zabezpieczając jej byt materialny. Sam zaś udał się na pustynię. Tam oddał się pracy fizycznej, modlitwie i uczynkom pokutnym. Zmarł 17 stycznia 356 roku w wieku 105 lat, zob. Atanazy, *Żywot św. Antoniego*, w: Liturgia Godzin, t. III, Pallottinum 1987, s. 1049-1051.

2. Słowo Boże kształtuje nowe serce

Słowo Boże kształtuje człowieka, bo tworzy nową wrażliwość jego serca. Człowiek dzięki słowu Boga potrafi dostrzec ukrytą w sobie moc niszczenia, odwetu i zemsty. Prorok Ezechiel (36,26) nazwał to zjawisko sercem kamiennym. To egocentryczne serce wchodzi mocą słowa Bożego w proces, w którym Bóg daje serce z ciała. A to serce jest otwarte na Boga i skierowane ku drugiemu człowiekowi. Słowo Boże jest swoistym skalpelem skutecznie wymieniającym serca. Słuchający słowa Bożego ma szansę kształtowania swego serca na wzór serca Jezusa, zatem serca posłusznego Ojcu i bezinteresownego w czynieniu dobra bliźnim.

Gdy w Kościele czyta się Pismo Święte, sam Bóg przemawia do swego ludu a Chrystus obecny w swoim słowie zwiastuje Ewangelię. Dlatego wszyscy winni z szacunkiem słuchać czytań biblijnych, które są jednym z istotnych elementów liturgii, i przyjąć ich treść wiarą (OWMR, 29). Podstawowym warunkiem owocnego słuchania orędzia zbawienia jest uświadomienie sobie, że do uczestników liturgii mówi ich Zbawiciel. Kiedy wybrzmiewają słowa czytań mszalnych i psalmu responsoryjnego to oznacza, że słowa Chrystusa nie należą do przeszłości. One są aktualne „tu i teraz”. Czytający teksty biblijne użycza Chrystusowi swego głosu, by wybrzmiała dobra nowina o Jego zbawczej miłości.

Słowo Boże urzeczywistnia to, co proklamuje. Pan Jezus, po przeczytaniu w synagodze prorocstwa Izajasza, powiedział: „Dziś spełniły się te słowa Pisma, któreście słyszeli” (Łk 4,21). Tak też jest w ramach mszalnej liturgii słowa. On dziś głosi Ewangelię i sprawia, że tajemnica Jego śmierci i zmartwychwstania jest obecna. Słuchacz dobrej nowiny doświadcza w wierze obecności tej tajemnicy. Jego wiara obudzona przez słowo Boże poprowadzi go jeszcze głębiej w tę tajemnicę, bo do sakramentalnej uczy. W niej komunikujący przyjmie Chrystusa. Tak dokonuje się najpełniejsze w doczesności jego spotkanie ze zmartwychwstałym Zbawicielem.

Obudzona i ożywiona przez słowo Boże wiara będzie przez uczestników liturgii mszalnej potwierdzana ich apostołskim zaangażowaniem w codzienności. Człowiek wierzący staje się swoistym listem Boga do ludzi (2 Kor 3, 2). Jego życie mocą słowa Bożego będzie swoistą Biblią dla ludzi, którzy jej nie czytają, ale jej przesłanie potrafią dostrzec w życiu chrześci-

janina².

W czytaniach mszalnych zostaje dla wiernych zastawiony stół słowa Bożego i otwiera się przed nimi biblijny skarbiec (OWMR 57). Proklamowane słowo Boże domaga się wprowadzania go w czyn. Do takiego słuchania słowa Bożego zachęcał św. Jakub Apostoł (1,21-25): „Wprowadzajcie zaś słowo w czyn, a nie bądźcie tylko słuchaczami oszukującymi samych siebie. (...) Kto zaś pilnie rozważa doskonale Prawo, Prawo wolności, i wytrwa w nim, ten nie jest słuchaczem skłonny do zapominania, ale wykonawcą dzieła; wypełniając je, otrzyma błogosławieństwo”. Słuchać słowa Bożego, to żywić się Chrystusem³.

Słowo Boże jest ze swej natury skuteczne. Ono przenika do najgłębszych rejonów ludzkiego serca. Uczestnicy liturgii mszalnej to przenikanie ułatwiają przez ufne otwarcie się na Bożą naukę, wykorzystując krótkie chwile milczenia po jej proklamacji. Trwając w świętym milczeniu łatwiej przyswoją, pod wpływem Ducha Świętego, orędzie zbawienia i przygotowują na nie odpowiedź wiary. Takie chwile ciszy są wskazane przed rozpoczęciem liturgii słowa, po pierwszym i drugim czytaniu oraz po homilii (OWMR 56). Kiedy człowiek przestaje mówić jest w stanie usłyszeć mowę Boga. Przykładem takiego słuchania jest Maryja, która „zachowywała wszystkie te sprawy i rozważała je w swoim sercu” (Łk 2,19). Słowo Boże zawarte w czytaniach liturgii słowa jest kierowane do konkretnych uczestników celebracji eucharystycznej. Staje się bardziej zrozumiałe dzięki homilii (OWMR 29).

3. Ambona - stół słowa Bożego

We mszy św. jest przygotowywany stół słowa Bożego i Ciała Chrystusowego. Przy stole słowa Bożego podczas mszalnej liturgii słowa jest proklamowane orędzie zbawienia. Godność słowa Bożego domaga się ambony⁴. Na niej, jako miejscu czytania Pisma św., spontanicznie skupia się uwaga wiernych podczas proklamacji orędzia zbawienia. Dlatego ambona powinna być tak umieszczona, by czytający i głoszący homilię byli dobrze widziani i słyszani przez wiernych (OWMR 309). Ambona wskazuje na obecność

² J. Grześkowiak, *Do końca ich umiłował - liturgia Eucharystii*, Katowice 1987, s. 66-67.

³ L. R. Llorente, *Eucharystia - chrześcijańskie święto*, Kraków 2003, s. 162.

⁴ Cz. Krakowiak, *Ambona zwyczajnym miejscem głoszenia słowa Bożego*, „Anamnesis” 29 (2002), s. 56-59.

Chrystusa nauczającego. Nie jest więc elementem drugorzędny, ale ważnym jako miejsce głoszenie przez Niego dobrej nowiny o zbawieniu wszystkich ludzi⁵. Nie może to być prowizoryczny pulpit, czasem chwiejący się, ale solidny stół słowa Bożego, architektonicznie zharmonizowany z ołtarzem, stołem ofiary eucharystycznej.

Nie każdy może wchodzić na ambonę. Godność tego miejsca wymaga, aby wstępował na nią tylko sługa słowa, zatem lektor, psalterzysta oraz głoszący homilię. Stąd można też wygłaszać intencje modlitwy powszechnej oraz proklamować orędzie wielkanocne (OWMR 309). Jest natomiast mniej odpowiednie, aby na ambonę wchodził inni usługujący, np. komentator lub kantor prowadzący śpiew. Ci winni mieć odpowiedni pulpit z mikrofonem⁶. Jeśli przed rozesłaniem przemawia osoba świecka czyni to nie z ambony, lecz od mikrofonu z miejsca przeznaczonego dla komentatora. Ambony nie powinno się wykorzystywać do wystąpień, przemówień, które nie są związane z proklamacją słowa Bożego⁷.

4. Wyjaśnianie słowa Bożego

Dokonuje się ono przez homilię. Ona stanowi pomoc w przeżywaniu i owocnym uczestnictwie w celebracji Eucharystii. Homilia jest w liturgii mszalnej formą komunikacji Bożego orędzia zbawczego. Zbawienie dokonuje się „dziś” w Chrystusie. Homilia stanowi integralny element wspólnotowej celebracji mszalnej. Jej istotną funkcją jest aktualizacja słowa Bożego, czyli ukazanie go jako ciągle aktualnego dla każdego uczestnika świętej akcji, bo zawierającego odpowiedzi Boga na egzystencjalne pytania człowieka. Pomaga też uczestnikom mszy św. łatwiej wejść we wspólnotę ze zmartwychwstałym Panem w liturgii eucharystycznej. Celem homilii jest ich uświęcenie⁸.

⁵ Zob. B. Nadolski, *Ambona. Historia, znaczenie, symbolika*, Petrus 2008; D. Kwiatkowski, *Ambona - stół słowa Bożego*, <http://www.opiekun.kalisz.pl/KsKwiatkowski/WodaZycia/w73.htm> (27.12.2011); *Ambona - miejsce głoszenia słowa Bożego*, http://www.diecezja.waw.pl/dsl/lektor_czytanie.html (17.01.2012).

⁶ *Wprowadzenie teologiczno-pastoralne do Lekcjonarza mszalnego*, nr 33, „Anamnesis” 30 (2002), s. 23-56.

⁷ Zob. *Wskazania ...dz. cyt.*, nr 43.

⁸ Zob. Z. Janiec, *Komunikowanie homiletyczne w liturgii mszalnej*, „Anamnesis” 55 (2008), s. 64-70.

Punktem wyjścia homilii jest słowo Boże proklamowane w czytaniach mszalnych. Homilia ukazuje, że właśnie to słowo, które w nich wybrzmiało jest przeznaczone przez Boga dla uczestników tej konkretnej celebracji mszalnej. Orędzie zbawienia jest niezmiennie. Jego aktualność nie zależy od nastawienia uczestników liturgii, ani od konkretnych ich warunków życia. Nie zależy też od oczekiwań słuchaczy. Zawarta w nim Boża prawda jest prawdą obiektywną. Owszem, homilia uwzględnia realia życia uczestników mszy św. i wskazuje na sposób wprowadzania nauki Bożej do ich codzienności. Czyni to wiążąc ich doświadczenia życiowe z celebracją misterium zbawienia. Jej istotną treścią jest tajemnica śmierci i zmartwychwstania Chrystusa⁹. Homilia przygotowuje słuchaczy do owocnego uczestnictwa w Jego ofierze, czyli do współofiarywania się z Nim Ojcu niebieskiemu, i sakramentalnego zjednoczenia się ze Zmartwychwstałym w uczcie eucharystycznej¹⁰.

Zwykle homilia wyjaśnia jakiś aspekt czytań z Pisma św. albo innego tekstu spośród stałych lub zmiennych części mszy danego dnia, z uwzględnieniem zarówno charakteru obchodu liturgicznego, jak i życiowych potrzeb słuchaczy (OWMR 65). Wnika w konkretne życie członków ludu Bożego, w ich pytania, poszukiwania, problemy i niepokoje. Stara się je dostrzec, zrozumieć i wyjaśnić w świetle zbawczego słowa Bożego i celebrowanego misterium Chrystusa. Pomaga słuchaczom w ich wewnętrznej przemianie. Ta zaś znajduje swój wyraz w życiu codziennym, realizowanym w posłuszeństwie woli Boga i bezinteresownym czynieniu dobra bliźnim (KDK 24).

5. Odpowiedź na orędzie zbawienia

Indywidualną odpowiedzią na proklamowane w mszalnej liturgii słowa orędzie zbawienia jest wiara. Człowiek tę odpowiedź daje dobrowolnie. Akt wiary ze swej natury ma charakter osobowy. Człowiek odkupiony przez Chrystusa i w chrzcie obdarowany przybrany synostwem Bożym oddaje siebie aktem wiary objawiającemu się Bogu.

⁹ J. Grześkowiak, dz. cyt., s. 77; „Homilię winien z zasady głosić kapłan celebrujący. Może on ją zlecić kapłanowi koncelebrowanemu lub niekiedy, zależnie od okoliczności, także diakonowi, nigdy zaś osobie świeckiej. W szczególnych przypadkach i ze słusznej przyczyny homilię może wygłosić także biskup lub prezbiter, który uczestniczy w celebracji, choć nie może koncelebrować. (...) Zaleca się zachowanie po homilii krótkiej chwili milczenia” (OWMR 66).

¹⁰ J. Grześkowiak, dz. cyt., s. 78.

Wspólnotową odpowiedzią uczestników celebracji mszalnej na słowo Boże są aklamacje „Chwała, Tobie, Panie”, „Chwała, Tobie, Chryste”, a zwłaszcza wyznanie wiary, w formie symbolu wiary. W czasie jego wygłoszenia wszyscy uczestnicy celebracji głęboko się pochylają na słowa: „I za sprawą Ducha Świętego przyjął ciało z Maryi Dziewicy i stał się człowiekiem”, względnie, „który się począł z Ducha Świętego, narodził się z Maryi Panny”, wybrzmiewające w tzw. Składzie Apostolskim¹¹. Klękają zaś na te słowa w uroczystość Zwiastowania i Narodzenia Pańskiego¹². Wypowiadając symbol wiary według formuły zatwierdzonej do użytku liturgicznego przypominają wierni wielkie misteria wiary, zanim dokona się ich sakramentalne uobecnienie w liturgii eucharystycznej (OWMR 67).

Zakończenie

Wyznanie wiary uzdalnia uczestników celebracji mszalnej do otwarcia się na cały Kościół i świat. Wyrazem tej otwartości, a jednocześnie realizacją ich kapłaństwa powszechnego, jest modlitwa wiernych. To właśnie w niej wybrzmia błagania skierowane do Boga za zbawienie wszystkich ludzi (OWMR 69). Ta modlitwa przekracza czas i przestrzeń, ogarnia wszystkich ludzi i cały świat, teraźniejszość i przyszłość¹³.

Modlitwę powszechną rozpoczyna i kończy przewodniczący celebracji z miejsca przewodniczenia (OWMR 71 i 108). Jednak odczytywanie wezwań tej modlitwy nie należy do niego. Wezwania wygłasza diakon lub kantor, albo lektor, czy inny wierny świecki. Może to czynić z ambony lub z innego odpowiedniego miejsca. Wezwania w modlitwie powszechnej winny uwzględniać następujące intencje: za Kościół, za rządzących i o zbawienie całego świata, za doświadczonych trudnościami i za miejscową wspólnotę (OWMR 70). Ma ich być przynajmniej cztery, a najwyżej sześć, i winny być związane, ułożone w duchu mądrej wolności¹⁴.

¹¹ Zgodnie z nowym Missale Romanum (2002): „W miejsce symbolu nicejsko-konstantynopolińskiego, zwłaszcza w czasie Wielkiego Postu i w okresie wielkanocnym, można użyć symbolu chrzcielnego Kościoła Rzymskiego zwanego Składem Apostolskim”, *Wskazania...* dz. cyt., nr 24.

¹² Episkopat Polski, *Wskazania...* dz. cyt., nr 25.

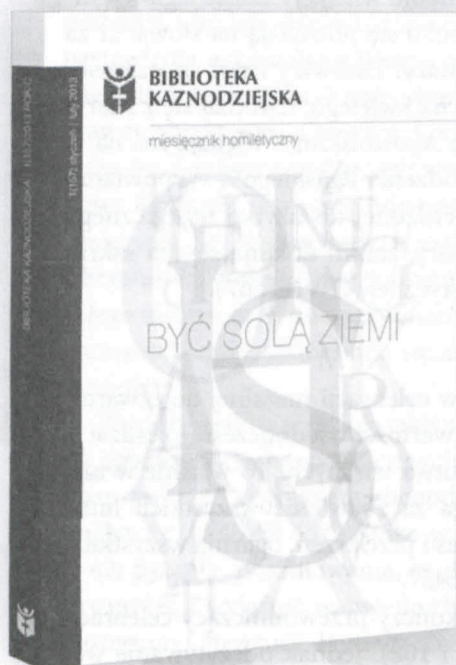
¹³ T. Kwiecień, *Krótki przewodnik po Mszy świętej*, Kraków 1999, s. 46-47.

¹⁴ Episkopat Polski, *Wskazania...* dz. cyt., nr 26.

BIBLIOTEKA KAZNODZIEJSKA

miesięcznik homiletyczny

zawsze
aktualne
źródło
inspiracji

W każdym numerze „Biblioteki Kaznodziejskiej”:

- ▶ Przygotowane na specjalne zamówienie redakcji aktualne sugestie homiletyczne
- ▶ Sytuacje duszpasterskie
- ▶ Forum homiletyczne
- ▶ Dodatek liturgiczny z propozycjami oprawy Mszy Świętej dla dorosłych i dzieci
- ▶ Dodatek z czytaniem na nabożeństwa

ROK WIARY 21

Dlaczego warto zaprenumerować „Bibliotekę Kaznodziejską”?

Rok Wiary, który przeżywamy w Kościele ma nam pomóc – jak napisał w Liście Apostolskim *Porta fidei* Benedykt XVI – na nowo odkryć smak karmienia się słowem Bożym.

„Współczesny człowiek, jak Samarytanka przy studni, może na nowo odczuć potrzebę pójścia, aby słuchać Jezusa, który wzywa nas do wiary w Niego i zaczerpnięcia z jego źródła, wytryskującego wodą żywą”.

Miesięcznik „Biblioteka Kaznodziejska” stanowi doskonałą pomoc, dzięki której o wiele łatwiej będzie wypełnić zadania powierzone duszpasterzom. Co robić, by nasi wierni odkryli smak karmienia się słowem Bożym? Jak przygotować niedzielną homilię, by nasi parafianie odczuli potrzebę pójścia za Chrystusem i słuchania Jego słowa?

„Biblioteka Kaznodziejska” pomoże w znalezieniu odpowiedzi na te pytania. W odróżnieniu od pomocy do kazań dostępnych w Internecie, „Biblioteka Kaznodziejska” publikuje w każdym numerze 6 różnych materiałów na każdą niedzielę i święto. Są to materiały zawsze nowe, przygotowywane z uwzględnieniem aktualnych problemów słuchaczy i próbujące odpowiedzieć na ich bieżące pytania.

SPIS TREŚCI

Stolica Apostolska

Orędzie Ojca Świętego Benedykta XVI na Wielki Post 2013 r. <i>Wiara w miłość pobudza do miłości</i>	83
Oświadczenie Ojca Świętego Benedykta XVI.....	89

Episkopat Polski

Telegram Prezydium KEP do Ojca Świętego Benedykta XVI	90
---	----

Biskup Siedlecki

Dekret	91
Komunikat w sprawie Benedykta XVI i konklawe	92

Zmiany wśród duchowieństwa	93
----------------------------------	----

Komunikaty Kurii

Sprawozdanie z IV Mistrzostw Polski w piłce siatkowej oraz III Mistrzostw Polski w tenisie stołowym KSM.....	94
Zaproszenie na rekolekcje kwietniowe do WSD	98
Zaproszenie na rekolekcje sierpniowe do WSD	101
Wielkopostny Dzień Skupienia dla PP. Organistów i muzyków kościelnych.....	104
Komunikat.....	105
Zaproszenie	106
Powołanie ponadparafialnego Zespołu Synodalnego Muzyków Kościelnych	107
Przypomnienie odnośnie niektórych kwestii związanych z liturgią.....	109
Uwagi dotyczące poprawnej terminologii Synodlanej i nie tylko	114
Komunikat Wydziału Duszpasterstwa Młodzieży	116

Dodatek

Ks. Roman Krawczyk, UWM - Olsztyn, <i>Wulgata - uniwersalny przekaz orędzia biblijnego</i>	117
Ks. Kazimierz Matwiejuk, WSD Siedlce <i>Kształtowanie uczestników Mszy Św. przez Słowo Boże jako sposób uczestnictwa w celebracji eucharystycznej</i>	129
Biblioteka kaznodziejska	136

ISSN 1230-7165

Wydawca

Wydawnictwo Diecezji Siedleckiej

Unitas

08-110 Siedlce, ul. Szkolna 22

tel. 502 574 004

e-mail: wiadomosci@wydawnictwo-unitas.pl

Nakład: 1000 egz.

Redaktor naczelny: ks. dr Marek Paluszkiewicz